ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ: ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੰਟਰਪਲੇ

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੈਨਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ

ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899

(ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 44 ਆਫ 2023)

ਵਿੱਚ

(2021 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 704)

ਵਿੱਚ

(2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1599)

13 ਦਸੰਬਰ, 2023

[ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ, ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ,

ਬੀ ਆਰ ਗਵਈ, ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ ਬੀ ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ:

ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ; ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996, ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899, ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ "ਯੰਤਰਾਂ" 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਅਕਸਰ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਯੰਤਰਾਂ ਜਾਂ ਠੋਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ, ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਜਾਂ ਅਵੈਧ ਹੋਣਗੇ ਜੇਕਰ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ।

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 - ss.8 ਅਤੇ 11 - ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਯੰਤਰਾਂ ਜਾਂ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਏਮਬੇਡ ਕੀਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ - ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ, ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਜਾਂ ਅਵੈਧ ਹੋਣਗੇ ਜੇਕਰ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ

ਗਈ ਹੈ - ਅਧੀਨ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੰਟਰਪਲੇਅ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899 - ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਟੈਂਪ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ - ਜੇਕਰ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਗੈਰ-ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਟੈਂਪਿੰਗ - ਜੇ ਇਲਾਜਯੋਗ ਹੈ।

ਐਡ. ਨੋਟ ਕਰੋ। ਮਾਨਯੋਗ ਡਾਕਟਰ ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਬੀਆਰ ਗਵਈ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਜੇ ਬੀ ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ ਜੀ। ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਪਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ) (ਆਪਣੇ ਲਈ, ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ, ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ ਬੀ ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ. ਜੇ.): ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ 35 ਅਧੀਨ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚ ਅਯੋਗ ਹਨ - ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਰੱਦ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। *ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ* ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ - ਗੈਰ-ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਜਾਂ ਅਢੁਕਵੀਂ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਇੱਕ ਇਲਾਜਯੋਗ ਨੁਕਸ ਹੈ - ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ss.8 ਜਾਂ 11 - ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਮੌਜੂਦ ਹੈ - ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। [ਪਾਰਾ 48 ਅਤੇ 224] - **ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.) (ਸਹਿਮਤ):** ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899 ਦੇ s.35 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਮੁਹਰਬੰਦ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਹਨ, ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। *ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ*- ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅੰਡਰ-ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ, 1996 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਜਾਂ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਟੈਸਟ, "ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ" ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸਾਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ [ਪਰਾ 1]

ਸਬੂਤ - ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ - ਅਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ - ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ, 1872 - s.2(g).

ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ) (ਆਪਣੇ ਲਈ, ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ, ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ ਬੀ ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ. ਜੇ.): ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ

ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ - ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਬੇਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਵੈਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ - ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਇਹ ਇਸ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ. [ਪਾਰਾ 44, 45 ਅਤੇ 46]

ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899 - ਦਾ ਉਦੇਸ਼।

ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ) (ਆਪਣੇ ਲਈ, ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ, ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ ਬੀ ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ. ਜੇ.): ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੈ - ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। [ਪਰਾ 58]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ - ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਸਿਧਾਂਤ / ਸਿਧਾਂਤ।

ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ) (ਆਪਣੇ ਲਈ, ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ, ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ ਬੀ ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ. ਜੇ.): ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਸਦਾ-ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਹੇ ਡੋਮੇਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਤੱਤ ਹੈ - ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਣ। - ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਅਧਾਰ "ਘਰੇਲੂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਕੀਰਣਵਾਦ ਦੇ ਜੋਖਮ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 66]

ਸਿਧਾਂਤ / ਸਿਧਾਂਤ - ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 ਦੇ s.5 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦਾ ਘੇਰਾ - ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦਾ।

ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ) (ਆਪਣੇ ਲਈ, ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ, ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ ਬੀ ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ. ਜੇ.): ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਗੈਰ-ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ, ਘੱਟ ਰਸਮੀ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਲਚਕਦਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰੇਗਾ। ਮਾਹਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ - ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਗੈਰ-ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ

ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੰਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ s.5 ਹੱਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ss.8 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ - s.5 ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਗੈਰ-ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ - ਇਸਲਈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਹਰ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ s.5 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ। [ਪਾਰਾ 69 ਅਤੇ 82]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 - ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੋਡ ਹੈ - ਹੋਰ ਕਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 85 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 88 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ - ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਲੱਗਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ) (ਆਪਣੇ ਲਈ, ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ, ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ ਬੀ ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ. ਜੇ.): ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਵਿਭਾਜਨਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅੰਤਰੀਵ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ, ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਢਾਂਚਾ - ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਕਈ ਨਤੀਜੇ ਹਨ, ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਹੈ - ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਾਬਲੀਅਤ-ਯੋਗਤਾ ਦੀ। [ਪਾਰਾ 90 ਅਤੇ 112]

ਸਿਧਾਂਤ / ਸਿਧਾਂਤ - ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 - s.16.

ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ) (ਆਪਣੇ ਲਈ, ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ, ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ ਬੀ ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ. ਜੇ.): kompetenz-kompetenz ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਯੋਗਤਾ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ

ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਠੋਸ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ - ਯੂਕੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਇਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ - ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਹੈ - ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਯੋਗਤਾ- ਕਾਬਲੀਅਤ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਤਰਜੀਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਨਿਰਧਾਰਨ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ s.16 ਭਾਰਤੀ ਸਾਲਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 115, 117, 118, 119, 120]

ਸਿਧਾਂਤ/ਸਿਧਾਂਤ - ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਯੋਗਤਾ - ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ - ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਆਯੋਜਿਤ (ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ) (ਆਪਣੇ ਲਈ, ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ, ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ, ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ, ਜੇ ਬੀ ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ. ਜੇ.): ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਘਰੇਲੂ ਕਾਨੂੰਨ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ - ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਪਿੱਛੇ ਨੀਤੀਗਤ ਵਿਚਾਰ ਦੋ ਗੁਣਾ ਹੈ: ਪਹਿਲਾਂ, ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਲਸ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੱਗੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ - ਇਹ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ - ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ, ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ - ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਕਿ ਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ - ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਦੋਵਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ

ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 129, 130]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ *ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ* ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ - ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 166 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ]

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਣ ਉਸਾਰੀ - ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ, ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਵਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਇੱਕ ਇਕਸੁਰ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਨਾ ਕਰਨ। [ਪੈਰਾ 165 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ]

ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ - ਆਯੋਜਤ: ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 77 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ]

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ - "ਮਨਜ਼ੂਰ"। [ਪੈਰਾ 44 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਡਾ.

ਡੀ.ਵਾਈ. [ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ]

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ - ਸ਼ਬਦ "ਸ਼ੱਲ" - ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ss.33 ਅਤੇ 35 ਵਿੱਚ - ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ। [ਪੈਰਾ 189 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀਜੇਆਈ]

ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਡਾ.ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ

ਐਨ ਐਨ ਗਲੋਬਲ ਮਰਕੈਂਟਾਈਲ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡੋ ਯੂਨੀਕ ਫਲੇਮ ਲਿਮਿਟੇਡ **(2023) 7 SCC 1 ਅਤੇ** *ਐਸਐਮਐਸ ਟੀ ਅਸਟੇਟ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਚੰਦਮਾਰੀ ਟੀ ਕੰਪਨੀ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ* **(2011) 14 SCC 66 : [2011] 9 SCR 382 - ਰੱਦ ਕੀਤਾ.**

ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੋਪਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕੋਸਟਲ ਮਰੀਨ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੰਜੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ **(2019) 9 SCC 209 : [2019] 5 SCR 579 -**

ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਪੂਰਵ ਸੈਨਿਕ ਕਲਿਆਣ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰੀ ਕੋਲਾ ਖੇਤਰ **(2020) 2 SCC 455 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।**

ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ **(2021) 2 SCC 1 : [2020] 11 SCR 1001 - ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ।**

ਐਨ ਐਨ ਗਲੋਬਲ ਮਰਕੈਂਟਾਈਲ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡੋ ਯੂਨੀਕ ਫਲੇਮ ਲਿਮਿਟੇਡ **(2021) 4 SCC 379;** *ਧਰਮਰਤਨਾਕਰ ਰਾਏ ਬਹਾਦੁਰ ਅਰਕੋਟ ਨਾਰਾਇੰਸਵਾਮੀ ਮੁਦਲੀਆਰ ਚਤਰਾਮ ਵੀ. ਭਾਸਕਰ ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਭਰਾਵੇ* **(2020) 4 SCC 612 : [2020] 3 SCR 798;** *ਰੂਪਾ ਅਸ਼ੋਕ ਹੁਰਾ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੋਕ ਹੁਰਾ* **(2002) 4 SCC 388 : [2002] 2 ਐਸਸੀਆਰ 1006;** *ਭਾਰਤ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਮੁੰਬਈ ਸ਼੍ਰਮਿਕ ਸੰਘ* **(2001) 4 SCC 448: [2001] 3 SCR 208;** *ਪ੍ਰਦੀਪ ਚੰਦਰ ਪਰੀਜਾ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਮੋਦ ਚੰਦਰ ਪਟਨਾਇਕ* **(2002) 1 SCC 1: [2001] 5 ਸਪਲ. SCR 460;** *ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਹੰਸਾਲੀ ਦੇਵੀ,* **(2002) 7 SCC 273: [2002] 2 ਸਪਲ. SCR 324;** *ਦਾਊਦੀ ਬੋਹਰਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਬੋਰਡ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ* **(2005) 2 SCC 673: [2004] 6 ਸਪਲ. SCR 1054;** ਸ਼ਿਲਪਾ ਸੈਲੇਸ਼ ਬਨਾਮ *ਵਰੁਣ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ* **2023 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 544;** *ਕੰਤਾਰੂ ਰਾਜੀਵਰੂ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਯੰਗ ਲਾਇਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ* **(2020) 9 SCC 121;** *ਗੰਗਾ ਸ਼ੂਗਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ,* **(1980) 1 SCC 223: [1980] 1 ਐਸਸੀਆਰ 769;** *ਤਿਰੁਵੇਂਗਦਮ ਪਿੱਲੈ ਵਿ. ਨਵਨੀਤਮੱਲ,* **(2008) 4 SCC 530: [2008] 3 ਐਸਸੀਆਰ 23;** *ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਟੀਲ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਦਿਲੀਪ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰ.* **(1969) 1 SCC 597: [1969] 3 SCR 736 ;** *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਪਾਪੂਲਰ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕੰ.,* **(2001) 8 SCC 470: [2001] 3 ਸਪਲ. SCR 619;** *ਪੀ ਆਨੰਦ*

ਗਜਪਤੀ ਰਾਜੂ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਵੀ.ਜੀ. ਰਾਜੂ, **(2000) 4 SCC 539: [2000] 2 SCR 684;** *ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ,* **(2003) 6 SCC 564: [2003] 1 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 568;** *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਪਾਪੂਲਰ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕੰ.,* **(2001) 8 SCC 470;** *ਸਵਿਸ ਟਾਈਮਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ 2010 ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ,* **(2014) 6 SCC 677 : [2014] 6 SCR 514;** *ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ M.S.E.S.K.K. ਮਹਾਸੰਘ* **(2005) 9 SCC 129:[2004] 5 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 376;** *ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ M.V. ਪੋਲਾਰਿਸ ਗਲੈਕਸੀ ਬਨਾਮ ਬੈਂਕ ਕੈਂਟੋਨੇਲ ਡੀ ਜਿਨੀਵਾ,* **2022 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 1293;** *ਚੰਦਾਵਰਕਰ ਸੀਤਾ ਰਤਨਾ ਰਾਓ*

ਬਨਾਮ ਅਸ਼ਲਤਾ ਐਸ. ਗੁਰਮ **(1986) 4 SCC 447: [1986] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ**

866; *ਆਈਸੀਆਈਸੀਆਈ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸਿਡਕੋ ਲੈਦਰਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ,* **(2006) 10 SCC 452: [2006] 1 ਸਪਲ. SCR 528;** *JIK ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਅਮਰਲਾਲ ਬਨਾਮ ਜੁਮਾਨੀ,* **(2012) 3 SCC 255: [2012] 3 SCR 114;** *ਮੋਰਗਨ ਸਕਿਓਰਿਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਕ੍ਰੈਡਿਟ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮੋਦੀ ਰਬੜ ਲਿਮਿਟੇਡ* **(2006) 12 SCC 642:[2006] 10 ਸਪਲ.**

SCR 1022; *ਸਿਕਿਉਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਗੋਦਰੇਜ ਐਂਡ ਬੋਇਸ ਐਮਐਫਜੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ,* (2004) 3 SCC 447: [2004] 2 ਐਸਸੀਆਰ 705; *ਭਾਵੇਨ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸਰਦਾਰ ਸਰੋਵਰ ਨਰਮਦਾ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ,*(2022) 1 SCC 75: [2021] 1 SCR 1; *ਗਿਰਨਾਰ ਵਪਾਰੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ* (2011) 3 SCC 1: [2011] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1; *ਫਿਊਰਸਟ ਡੇ ਲਾਸਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਜਿੰਦਲ ਐਕਸਪੋਰਟਸ ਲਿਮਿਟੇਡ,* (2011) 8 SCC 333: [2011] 11 SCR 1; *ਪਾਸਲ ਵਿੰਡ ਸੋਲਿਊਸ਼ਨ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਜੀਈ ਪਾਵਰ ਕਨਵਰਸ਼ਨ (ਇੰਡੀਆ) (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ,* (2021) 7 SCC 1; *ਕੰਡਲਾ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਓਸੀਆਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ,* (2018) 14 SCC 715: [2018] 1 SCR 915; *ਸੁਬਲ ਪਾਲ ਬਨਾਮਮਲੀਨਾ ਪਾਲ,* (2003) 10 SCC 361: [2003] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1092;*ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਐਨਕਨ ਬਿਲਡਰਜ਼* (2003) 7 SCC 418: [2003] 2 ਸਪਲ. SCR 812; *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ੋਰੀਲਾਲ ਗੁਪਤਾ,*1959 SCC ਐਨਲਾਈਨ SC 6; *ਦਾਮੋਦਰ ਵੈਲੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕੇ ਕੇ ਕਾਰ* (1974) 1 SCC 141: [1974] 2 ਐਸਸੀਆਰ 240 ; *ਫਰਮ ਅਸ਼ੋਕ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਗੁਰਮੁਖ ਦਾਸ ਸਲੂਜਾ*(2004) 3 SCC 155: [2004] 1 SCR 404; *ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਕੋਪ. ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਗੈਨਸ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕੰ.* (2007) 5 SCC 692; *ਪੀ ਮਨੋਹਰ ਰੈਡੀ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵੈਲੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ* (2009) 2 SCC 494: [2008] 17 ਐਸਸੀਆਰ 1217; *ਮੈਗਮਾ ਲੀਜ਼ਿੰਗ ਐਂਡ ਫਾਈਨੈਂਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪੋਟਲੂਰੀ ਮਾਧਵੀਲਤਾ,* (2009) 10 SCC 103: [2009] 14 SCR 815; *ਆਰਸੇਲਰ ਮਿੱਤਲ ਨਿਪਨ ਸਟੀਲ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਸਾਰ ਬਲਕ ਟਰਮੀਨਲ ਲਿਮਿਟੇਡ* (2022) 1 SCC 712; *ਏ ਅਯਾਸਾਮੀ ਬਨਾਮ ਏ ਪਰਮਸਿਵਮ,* (2016) 10 SCC 386: [2016] 11 SCR 521; *SPB ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਲਿਮਿਟੇਡ*(2005) 8 SCC 618: [2005] 4 ਸਪਲ. SCR 688; *ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ*

ਬਨਾਮ ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਲਿਮਿਟੇਡ(2009) 1 SCC 267: [2008] 13 SCR 638; *ਡੂਰੋ ਫੈਲਗੁਏਰਾ, ਐਸ ਏ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾਵਰਮ ਪੋਰਟ ਲਿਮਿਟੇਡ* (2017) 9 SCC 729: [2017] 10 SCR 285; *ਮਾਇਆਵਤੀ*

ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦਯੁਤ ਦੇਬ ਬਰਮਨ (2019) 8 SCC 714: [2019] 12 SCR 123; *ਸ਼ਿਨ-ਏਤਸੂ ਕੈਮੀਕਲ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਅਕਸ਼ ਆਪਟੀਫਾਈਬਰ ਲਿਮਿਟੇਡ* (2005) 7 SCC 234: [2005] 2 ਸਪਲ. SCR 699; *ਸੀਆਈਟੀ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਬਲਕ ਕੈਰੀਅਰਜ਼,* (2003) 3 SCC 57: [2002] 5 ਸਪਲ. SCR 387; *ਸੁਲਤਾਨਾ ਬੇਗਮ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ* (1997) 1 SCC 373: [1996] 9 ਸਪਲਾਈ. SCR 707; *ਕੰਡਲਾ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਓਸੀਆਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ* (2018) 14 SCC 715: [2018] 1 SCR 915; *ਇੱਕ ਉਚਾਰਖੰਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ* 2021 SCC ਐਨਲਾਈਨ SC 439; *LIC ਬਨਾਮ ਡੀ.ਜੇ. ਬਹਾਦਰ* (1981) 1 SCC 315: [1981] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1083; *ਸੁੰਦਰਮ ਵਿੱਤ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਥੈਂਕਮ* (2015) 14 SCC 444: [2015]

2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 228; *ਸੀਡੀਸੀ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਮੌਰੀਸ਼ੀਅਸ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਬੀ.ਪੀ.ਐਲਸੰਚਾਰ ਲਿਮਿਟੇਡ,* **(2003) 12 SCC 140;** *ਐਮਪਾਇਰ ਜੂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਜੂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ,* **(2007) 14 SCC 680: [2007] 11 SCR 388;** *ਐਸੋਸੀਏਟ ਬਿਲਡਰ ਬਨਾਮ ਚੰਗਾ,* **(2015) 3 SCC 49: [2014] 13 SCR 895;** *ਭਵਨਨਿਰਮਾਣ ਬਨਾਮ ਸਰਦਾਰ ਸਰੋਵਰ ਨਰਮਦਾ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ,***(2022) 1 SCC 75: [2021] 1 SCR 1 ;** *ਹਮੀਦ ਜੌਹਰਨ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਸਲਾਮ* **(2001) 7 SCC 573: [2001] 1 ਸਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 469;** *ਏ. ਅਯਾਸਾਮੀ ਬਨਾਮ ਏ. ਪਰਮਾਸੀਵਮ* **(2016) 10 SCC 386: [2016] 11 SCR 521;** *ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ* **1960 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 5;** *Emmar MGF ਜ਼ਮੀਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਆਫਤਾਬ ਸਿੰਘ* **(2019) 12 SCC 751;** *ਇੰਟਰਕੌਂਟੀਨੈਂਟਲ ਹੋਟਲਜ਼ ਗਰੁੱਪ (ਇੰਡੀਆ) (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਵਾਟਰਲਾਈਨ ਹੋਟਲਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ* **(2022) 7 SCC 662;** *ਜਪੁੜੀ ਕੇਸ਼ਵ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਪੁਲਾਵਰਤੀ ਵੈਂਕਟ ਸੁਬਾਰਾਓ* **(1971) 1 SCC 545;** *ਹਰੀਓਮ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਮਾਲਵੀਆ* **(2007) 8 SCC 514;** *ਸੰਯੁਕਤ ਭਾਰਤ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਹੁੰਡਈ ਇੰਜੀ. ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਕੰ. ਲਿਮਿਟੇਡ* **(2018) 17 SCC 607;** *ਕਰੀਅਰ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਓਮ ਸ਼੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੁਸਾਇਟੀ* **2023 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 586;** *ਇੰਡੀਅਨ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਦਰਾ ਉਤਪਾਦ* **(2018) 2 SCC 534: [2018] 1 SCR 848;** *ਅਧਿਕਾਰਤ ਟਰੱਸਟੀ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬਨਾਮ ਸਚਿੰਦਰ ਨਾਥ ਚੈਟਰਜੀ* **[1969] 3 ਐਸਸੀਆਰ 92;** *NTPC ਬਨਾਮ ਸੀਮੇਂਸ ਐਟਕੀਂਗਸੇਲਸ਼ਾਫਟ* **(2007) 4 SCC 451: [2007] 3 SCR 399;** *ਕਲੋਰੋ ਕੰਟਰੋਲਜ਼ ਇੰਡੀਆ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸੇਵਰਨ ਟ੍ਰੈਂਟ ਵਾਟਰ ਪਿਊਰੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਇੰਕ.***(2013) 1 SCC 641: [2012] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 402** *ਅਤੇ ਸੇਕਾ ਡੋਬਰਿਕ ਬਨਾਮ SA Eonsoftech ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ (ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ* **2023 ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 25) - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।**

ਸੁਖ ਲਾਲ ਸ਼ੇਖ ਬਨਾਮ ਤਾਰਾ ਚੰਦ ਤਾ, **1905 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਕੈਲ 164;** *ਗੁਲਜ਼ਾਰੀ ਲਾਲ ਮਾਰਵਾੜੀ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਗੋਪਾਲ* **1936 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਕੈਲ 275;** *ਬੂਟਮ ਪਿਚੀਆ ਬਨਾਮ ਬੋਯਾਪਤੀ ਕੋਟੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ* **1964 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਏਪੀ 5;** *ਮੁਲਹੇਮ ਪਾਈਪਕੋਟਿੰਗਸ ਜੀ.ਐੱਮ.ਬੀ.ਐੱਚ. ਬਨਾਮ ਵੈਲਸਪਨ ਫਿਨਟਰੇਡ ਲਿਮਿਟੇਡ,* **2013 SCC ਔਨਲਾਈਨ ਬੋਮ 1048 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

ਰੀਓ ਅਲਗਮ ਬਨਾਮ ਸੈਮੀ ਸਟੀਲ ਕੰ., ਓਨਟਾਰੀਓ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਕੈਨੇਡਾ, 1 ਮਾਰਚ 1991 **[1991] ਓ.ਜੇ. ਨੰ: 268;** *ਹੇਮੈਨ ਬਨਾਮ ਡਾਰਵਿਨ [1942] ਏਸੀ 356; ਹਾਰਬਰ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ (ਯੂ.ਕੇ.) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕੰਸਾ ਜਨਰਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ* **[1993] ਕਿਊ.ਬੀ. 701;** *ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਾਫਟਾ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਫਿਲੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ***[2007] UKHL 40;** *ਪ੍ਰਿਮਾ ਪੇਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਫਲੱਡ ਐਂਡ ਕੋਂਕਲਿਨ ਐਮਐਫਜੀ ਕੰਪਨੀ,***388 US 395 (1967);** *ਬੁਕੀ ਚੈੱਕ ਕੈਸ਼ਿੰਗ ਇੰਕ ਬਨਾਮ ਕਾਰਡੇਗਨਾ* **546 ਯੂ.ਐਸ. 440, 440 (2006);** *ਰੈਂਟ-ਏ-ਸੈਂਟਰ, ਵੈਸਟ, ਇੰਕ. ਬਨਾਮ ਜੈਕਸਨ* **2 561 ਯੂ.ਐਸ. 63 (2010);** *ਡੱਲਾ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਅਤੇ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਹੋਲਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ*

ਮੰਤਰਾਲਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ [2010] UKSC 46; *ਮਾਲਿਨੀ ਵੈਂਚੁਰਾ ਬਨਾਮ ਨਾਈਟ ਕੈਪੀਟਲ ਪੀ.ਟੀ.ਈ. ਲਿ* [2015] SGHC 225; ਟੋਬਲਰ ਵੀ. ਸ਼ਵਿਜ਼ ਦੇ ਕੈਂਟਨ ਦਾ ਜਸਟਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ, DFT 59 | 177 (1933) - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਗੈਰ-ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ (2009) 30 ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਜਰਨਲ ਆਫ਼ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਅ 999, 1002; ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ (3rd ਐਡ, 2021) 2361; ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ (2012) 21, 60 'ਤੇ ਮਾਡਲ ਲਾਅ 'ਤੇ ਕੇਸ ਲਾਅ ਦਾ ਡਾਇਜੈਸਟ; ਰਿਚਰਡ ਗਾਰਨੇਟ, 'ਮਾਡਲ ਲਾਅ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 5: ਪ੍ਰੋਟੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਦੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ?' (2021) 38(2) ਜਰਨਲ ਆਫ਼ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ 127-146; ਰੈਂਡਫਰਨ ਅਤੇ ਹੰਟਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ (7th edn, ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 2023) 3; ਸਟੀਫਨ ਸ਼ਵੇਬਲ, ਲੂਕ ਸੋਬੋਟਾ, ਅਤੇ ਰਿਆਨ ਮੈਨਟਨ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ: ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ (ਕੈਂਬਰਿਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 2nd edn, 2020) 4; ਹੈਨਰੀ ਹੈਰਵਿਟਜ਼ ਅਤੇ ਜੇਮਜ਼ ਓਲਡਹੈਮ, 'ਜੈਨ ਲੈਕ, ਜੈਨ ਮੈਨਸਫੀਲਡ, ਐਂਡ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੈਰਾਨ ਅਠਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸਦੀ' (1993) 36(1) ਦ ਹਿਸਟੋਰੀਕਲ ਜਰਨਲ 137, 139; ਅਰਲ ਵੋਲਵਰ, 'ਵਪਾਰਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ' (1934) 83 ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਾਅ ਰਿਵਿਊ 132, 142; ਜੂਲੀਅਨ ਡੀ ਐਮ ਲਿਊ, 'ਅਚੀਵਿੰਗ ਦਿ ਡ੍ਰੀਮ: ਆਟੋਨੋਮਸ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ' (2006) 22(2) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ 179, 183 ਅਤੇ ਪੀ ਰਾਮਨਾਥ ਅਈਅਰ ਦੀ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕਨ - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਚ ਜੇ.

ਐਨ ਐਨ ਗਲੋਬਲ ਮਰਕੈਂਟਾਈਲ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡੋ ਯੂਨੀਕ ਫਲੇਮ ਲਿਮਿਟੇਡ (2023) 7 SCC 1 - ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ

(2021) 2 SCC 1: [2020] 11 SCR 1001 - ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ।

ਜਵਰ ਚੰਦ ਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਪੁਖਰਾਜ ਸੁਰਾਣਾ ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸਸੀ 1655: [1962] 2 ਐਸਸੀਆਰ 333; *ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਕਰਮ ਚੰਦ ਥਾਪਰ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ* ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 110: [1962] 1 ਐਸਸੀਆਰ 827; *ਜੁਪੁਡੀ ਕੇਸ਼ਵ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਪੁਲਾਵਰਤੀ ਵੈਂਕਟ ਸੁਬਾਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ* (1971) 1 SCC 545: [1971] 3 SCR 590; *ਐਲਆਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਹਮੀਦ ਜੌਹਰਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਹੋਰ*

ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਸਲਾਮ (ਮ੍ਰਿਤਕ)। ਅਤੇ ਹੋਰ **(2001) 7 SCC 573: [2001] 1 ਸਪਲ. SCR 469;** *ਡਾ. ਚਿਰੰਜੀ ਲਾਲ (ਡੀ) ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ.*

ਬਨਾਮ ਹਰੀ ਦਾਸ (ਡੀ) ਐਲਆਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ। **(2005) 10 SCC 746: [2005] 1**

ਸਪਲ. SCR 359; *ਹਰੀਓਮ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਮਾਲਵੀਆ* **(2007) 8 SCC 514: [2007] 10 SCR 772;** *ਸ਼ਿਆਮਲ*

ਕੁਮਾਰ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ **(2006) 11 SCC 331: [2006] 8 ਸਪਲ. SCR 47;** *ਅਵਿਨਾਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਚੌਹਾਨ ਬਨਾਮ ਵਿਜੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਰਾ* **(2009) 2 SCC 532: [2008] 17 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 944;** *ਕੇਸ਼ਵ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਬੰਬੇ ਉੱਤਰੀ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ,* **ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1636: [1965] 2 ਐਸਸੀਆਰ 908;** *ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਜੈਸਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ,* **(2001) 1 SCC 748;** *ਟੋਟਲ ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟ ਬਿਲਡਿੰਗ ਸਿਸਟਮਜ਼ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਮ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਹੋਰ,* **2022 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 953;** *ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ*

ਬਨਾਮ ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲਆਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ। ਆਦਿ, **(1989) 2 SCC 754: [1989] 3 ਐਸਸੀਆਰ 316;** *Caravel Shipping Services (P) Ltd. v. Premier Sea Foods Exim (P) Ltd.* **(2019) 11 SCC 461: [2018] 14 SCR 289;** *ਗੋਵਿੰਦ ਰਬੜ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਲੁਈਸ ਡਰੇਫਸ ਕਮੋਡਿਟੀਜ਼ ਏਸ਼ੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਲਿਮਿਟੇਡ* **(2015) 13 SCC 477: [2014] 12 SCR 488;** *ਬੀ.ਓ.ਆਈ. ਫਾਈਨੈਂਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਰਖਵਾਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ* **(1997) 10 SCC 488: [1997] 3 ਐਸਸੀਆਰ 51;** *ਕੇਨਰਾ*

ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਟੈਂਡਰਡ ਚਾਰਟਰਡ ਬੈਂਕ **(2002) 10 SCC 697;** *ਸਵਿਸ ਟਾਈਮਿੰਗ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ 2010 ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ* **(2014) 6 SCC 677: [2014] 6 SCR 514;** *ਐਵਿਟਲ ਪੋਸਟ ਸਟੂਡੀਓਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਚਐਸਬੀਸੀ ਪੀਆਈ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਮਾਰੀਸ਼ਸ) ਲਿਮਿਟੇਡ* **(2021) 4 SCC 713: [2020] 10 SCR 791;** *ਕਰੀਅਰ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਓਮ ਸ਼੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੁਸਾਇਟੀ* **2023 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 586 ਅਤੇ** *ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੋਪਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕੋਸਟਲ ਮਰੀਨ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੰਜੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ* **(2019) 9 SCC 209: [2019] 5 SCR 579 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ.**

ਰਾਮ ਰਤਨ ਬਨਾਮ ਪਰਮਾ ਨੰਦ **AIR 1946 PC 51- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

ਅੰਦਰੂਨੀ/ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1599 ਵਿੱਚ 2021 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (C) ਨੰਬਰ 704 ਵਿੱਚ 2023 ਦਾ ਨੰਬਰ 44। 2021 ਦੇ RP (C) ਨੰਬਰ 704 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 20.07.2021 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 2020 ਦੇ CA ਨੰਬਰ 1599 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 14.02.2020 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ 2023 ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 25।

ਅਰਵਿੰਦ ਪੀ ਦਾਤਾਰ, ਨਿਖਿਲ ਸਾਖਰਦਾਂਡੇ, ਜਯੰਤ ਮਹਿਤਾ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਦੇਬੇਸ਼ ਪਾਂਡਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਮ੍ਰਿਤਾ ਪਾਂਡਾ, ਨਮਨ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਸਨੇਹਲ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਤੋਤਲਾ, ਰਾਹੁਲ ਤੋਤਲਾ, ਉਦਭਵ ਗਾਡੀ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ, ਕੁ. ਸੋਨਾਲੀ ਮਾਥੁਰ, ਸਿਧਾਰਥ ਸਿਜੋਰੀਆ, ਗਰਵ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਈਸ਼ਾਨ ਏ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਅਰਿਜੀਤ ਸਾਨਿਆਲ, ਮਿਸ. ਅਰੁੰਧਤੀ ਕਾਲੇ, ਉਮਰ ਅਹਿਮਦ, ਪ੍ਰਤਿਊਸ਼ ਮਿਗਲਾਨੀ, ਪ੍ਰਣਵ ਮਾਗੋ, ਕਨਿਸ਼ਕ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਆਦਿਤਿਆ ਕੁਮਾਰ, ਸੂਰਜ ਸ਼ਰਮਾ, ਕੁ. ਪਾਇਲ ਚਾਵਲਾ, ਸ. ਹਿਨਾ ਸ਼ਾਹੀਨ, ਸ. ਯਾਮਿਨੀ ਡਾਗਾ, ਸ਼ੁਭਰਾ ਸਵਾਮੀ ਪਰਾਂਜਪੇ, ਰਾਘਵ ਭਾਟੀਆ, ਸੋਇਬ ਕੁਰੈਸ਼ੀ, ਐਡਵ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ. ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਨਿਖਿਲ ਨਈਅਰ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਥਾ ਸ਼੍ਰੀਕੁਮਾਰ ਅਈਅਰ, ਸੁਲਭ ਰੇਵਾੜੀ, ਦਿਵਯਾਂਸ਼ੂ ਰਾਏ, ਰੋਂਗੋਨ ਚੌਧਰੀ, ਮਿਸ. ਮਨਸਵਨੀ ਜੈਨ, ਅਥਰਵ ਗੁਪਤਾ, ਰਵੀ ਰਘੂਨਾਥ, ਕੁ. ਆਕਾਸ਼ੀ ਲੋਢਾ, ਧਨਰਾਮ ਰਾਮਚੰਦਰਨ, ਐਡ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ। ਗੌਰਬ ਬੈਨਰਜੀ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਟੀ ਐਸ ਸੁੰਦਰਮ, ਸੁਭਰੋ ਪ੍ਰੋਕਾਸ ਮੁਖਰਜੀ, ਵੈਂਕਟਾ ਸੁਪ੍ਰੀਤ, ਮੋਹਿਤ ਪਾਂਡੇ, ਰਾਕੇਸ਼ ਤਾਲੁਕਦਾਰ, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਗਰਗ, ਸ਼ਿਵਾਂਕ ਡਿਡੇਲੀ, (ਐਨਐਨ ਗਲੋਬਲ ਵਿੱਚ ਐਮੀਕਸ) ਡੇਰੀਅਸ ਜੇ ਖੰਬਾਟਾ, ਨਕੁਲ ਦੀਵਾਨ, ਮਿਸ. ਮਾਲਵਿਕਾ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਕੇ ਰਮਾਕਾਂਤ ਰੈਡੀ, ਅਰਵਿੰਦ ਵਰਮਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤੋ ਚੰਦਰ ਸੇਨ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਵਿਜੇੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਅਭਿਜਨਨ ਝਾਅ, ਮਿਸ. ਸ਼੍ਰੇਆ ਚੌਧਰੀ, ਅੰਕਿਤੇਸ਼ ਓਝਾ, ਤੁਸ਼ਾਰ ਹਥੀਰਾਮਣੀ, ਕੁ. ਸ਼੍ਰੀਨੰਦਨੀ ਮੁਖੋਪਾਧਿਆਏ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਧੀ ਸ਼ਾਹ, ਪ੍ਰਦੁਮਨ ਗੋਹਿਲ, ਮਿਸ. ਤਰੁਣਾ ਸਿੰਘ ਗੋਹਿਲ, ਸ. ਰਾਨੂ ਪੁਰੋਹਿਤ, ਅਲਾਪਤੀ ਸਾਹਿਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਰੁਸ਼ਭ ਐਨ ਕਪਾਡੀਆ, ਮਿਸ. ਨਿਧੀ ਮਿੱਤਲ, ਨੀਲ ਚੈਟਰਜੀ, ਕੁ. ਨੂਰੀਨ ਸਰਨਾ, ਸ. ਤਾਨਸੀ ਫੋਤੇਦਾਰ, ਸੌਮਿਲ ਝਾਂਵਰ, ਸਤੇਂਦਰ ਸਹਾਰਨ, ਰੋਹਨ ਨਾਇਕ, ਸਾਥਵਿਕ ਚੰਦਰਸ਼ੇਕਰ, ਰਾਹੁਲ ਆਰੀਆ, ਪ੍ਰੇਮਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਵਿਵੇਕ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ. ਬਾਣੀ ਦੀਕਸ਼ਿਤ, ਮਾਧਵ ਭਾਟੀਆ, ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਸਲਾਰੀਆ, ਯੋਗੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਮੁਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਕੁ. ਸੁਜਲ, ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਕਪੂਰ, ਆਲੋਕ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਸ਼ਿਵਮ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ. ਮੁਗਧਾ ਪਾਂਡੇ, ਜੈਦੀਪ ਖੰਨਾ, ਸਾਹਿਲ ਭਾਟੀਆ, ਸੁਯਸ਼ ਵਿਆਸ, ਕੁ. ਸ਼ਾਸਵਤੀ ਪਰੀ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ, ਅਬੀਰ ਫੁਕਨ, ਕੁਰਿਆਕੋਸ ਵਰਗੀਸ, ਵੀ ਸ਼ਿਆਮੋਹਨ, ਮਿਸ. ਈਸ਼ੀਤਾ ਬਰੂਹਾ, ਵੇਦਾਂਤ ਗੋਇਲ, ਮੈਸਰਜ਼ ਕੇ.ਐੱਮ.ਐੱਨ.ਪੀ. ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਅਰਜੁਨ ਚੋਪੜਾ, ਕਾਰਤਿਕ ਸੇਠ, ਸਿਧਾਰਥ ਸੇਠ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼੍ਰੀਆ ਗਿਲਹੋਤਰਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਦੀਕਸ਼ਿਤ, ਆਰੂਸ਼ੀ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ, ਸੌਰਵ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਅੰਕਿਤ ਗੁਪਤਾ, ਕਾਰਤਿਕ ਸੇਠ ਦੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਚੈਂਬਰਜ਼ ਲਈ ਮਹੇਸ਼ ਭਾਟੀ, ਡਾ: ਵਿਵੇਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਸਮੀਰ ਰੋਹਤਗੀ, ਮਿਸ. ਸਿਮਰਨ ਬਰਾੜ, ਸ. ਅਪੂਰਵਾ ਨੇਰਲ, ਸ. ਸਾਨਿਆ ਦੁਆ, ਸਵਾਸਤਿਕ ਦਲਾਈ, ਮੈਸ. ਕਰੰਜਵਾਲਾ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਰਾਹੁਲ ਜੀ ਤਨਵਾਨੀ, ਅਨੰਤ ਨਾਰਾਇਣ ਐਮ.ਜੀ., ਸ਼ੁਭੇਂਦੂ ਆਨੰਦ, ਆਯੂਸ਼ ਆਨੰਦ, ਸੁਦੀਪਤੋ ਸਿਰਕਾਰ, ਆਦਿਤਿਆ ਸ਼ੇਖਰ, ਵੀ.ਸੀ. ਸ਼ੁਕਲਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਿੰਦੂਰਾ Vnl, ਮਿਸ. ਅਦਿਤੀ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਸ. ਵਿਧੀ ਠਾਕਰ, ਅਮਨ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਡਾਲਵੀ, ਅਲਭਿਆ ਧਮੀਜਾ, ਮਨਨ ਸ਼ੰਘਾਈ, ਸਿਧਾਰਥ ਰੀਲਨ, ਕੁ. ਚਾਰੂ ਅੰਬਵਾਨੀ, ਸ. ਕੋਮਲ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ. ਕਾਵਿਆ ਵਿਜੇ, ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਉਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਕੁ. ਮਨੀਸ਼ਾ ਅੰਬਵਾਨੀ, ਰਾਜੁਲ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਕੁ. ਰੂਹੇ ਹਿਨਾ ਦੁਆ, ਹਰਸ਼ਿਤ ਖੰਡੂਜਾ, ਰਣਦੀਪ ਸਚਦੇਵਾ, ਅਰੁਣ ਪੰਡਿਤ, ਕੁ. ਧਨਕਸ਼ੀ ਗਾਂਧੀ, ਸਾਹਿਬ ਕੋਚਰ, ਪ੍ਰਥਮ ਮਹਿਰੋਤਰਾ, ਕੁ. ਸ਼੍ਰੇਆ ਅਰੋੜਾ, ਤੇਜਸ ਕਰੀਆ, ਕੁ. ਸ਼ਰੂਤੀ ਸੱਭਰਵਾਲ, ਸ. ਵਰਿੰਦਾ ਪਾਰੀਕ, ਡਾ. ਰਿਸ਼ਬ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼ਾਰਦੁਲ ਐਸ ਸ਼ਰਾਫ ਲਈ ਸਨੀਅਤ ਲੋਢਾ, ਜਾਰਜ ਪੋਥਨ ਪੂਥੀਕੋਟ, ਮਿਸ. ਜੋਤੀ ਸਿੰਘ, ਸ. ਸੋਮਿਆ ਯਾਦਵ, ਸ. ਖਿਆਤੀ ਜੈਨ, ਗੌਹਰ ਮਿਰਜ਼ਾ, ਕੁ. ਹੀਰਲ ਗੁਪਤਾ,

ਸ. ਸੁਕੰਨਿਆ ਸਿੰਘ, ਸ. ਨੀਲਕਸ਼ੀ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਅਭਿਨਵ ਚਾਹਰ, ਰੋਹਿਤ ਰਾਹਰ, ਕੁਨਾਲ ਵਜਾਨੀ, ਸ਼ੁਭਾਂਗ ਟੰਡਨ, ਗੁਨੀਤ ਸਿੱਧੂ, ਕੁ. ਮਨੀਸ਼ਾ ਸਿੰਘ, ਆਸ਼ੂ ਪਾਠਕ, ਸਿਧਾਂਤ ਬਕਸੀ, ਕੁ. ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਵੋਰਾ, ਦੇਬਾਂਸ਼ੂ ਖੇਤਰੀ, ਵਰੁਣ ਕੇ ਚੋਪੜਾ, ਮੇਹੁਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਮੈਸਰਜ਼ ਵੀਕੇਸੀ ਲਾਅ ਦਫਤਰਾਂ ਲਈ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਕੰਡਵਾਲ, ਪੀਵੀ ਅਮਰਨਾਧਾ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਜੇਸ਼੍ਰੀ ਪਟਨਾਇਕ, ਦੇਬੇਸ਼ ਪਾਂਡਾ, ਕੁ. ਦੀਆ ਕਪੂਰ, ਰਾਘਵ ਕੁਮਾਰ, ਆਦਿਤਿਆ ਲੱਧਾ, ਮਿਸ. ਗਹਿਨਾ ਗੰਬਾਨੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਿਜ਼ ਮੈਥਿਊ, ਅੰਕੁਰ ਕਸ਼ਯਪ, ਅਜੀਤ ਐਸ ਰੰਗਨਾਥਨ, ਰੋਹਿਤ ਰਾਜੇਰਸ਼ੀ, ਅਭੈ ਸਿੰਘ, ਅਮਨ ਬਜਾਜ, ਐਡਵ. ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ.ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ

1. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੀਈਨ ਨੇ ਇੱਕ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜੋ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।[1], ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899[2], ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ 1872।[3] ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ "ਯੰਤਰਾਂ" 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਅਕਸਰ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਯੰਤਰਾਂ ਜਾਂ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਅਯੋਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਅਢੁੱਕਵੀਂ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੁੱਢਲਾ ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ, ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਯੋਗ, ਜਾਂ ਅਵੈਧ ਹੋਣਗੇ ਜੇਕਰ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਵਿੱਚ **ਐਨ ਐਨ ਗਲੋਬਲ ਮਰਕੈਂਟਾਈਲ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡੋ ਯੂਨੀਕ ਫਲੇਮ ਲਿਮਿਟੇਡ,**[4] (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਨ ਐਨ ਗਲੋਬਲ 1" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਰਹਿਤ ਵਰਕ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ ਰਾਹੀਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ, ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਵਪਾਰਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਵੈਧ, ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਟੈਂਪ-ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਇਲਾਜਯੋਗ ਨੁਕਸ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ **ਐਸਐਮਐਸ ਟੀ ਅਸਟੇਟ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਚੰਦਮਾਰੀ ਟੀ ਕੰਪਨੀ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ**[5] ਅਤੇ **ਗਾਰਵੇਅਰ ਵਾਲ ਰੋਪਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕੋਸਟਲ ਮਰੀਨ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੰਜੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ**[6] ਵਿੱਚ **SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ** (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ- ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ

ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (supra) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ **ਐਸਐਮਐਸ ਚਾਹ ਅਸਟੇਟ** (ਸੁਪਰਾ) ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਰਹਿਤ ਵਪਾਰਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ "ਮੌਜੂਦ" ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ:

"22. ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ, ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ, ਅਰਥਾਤ, ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਇਸਲਈ, ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਦੀ ਵੀ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ, ਜਦੋਂ 1996 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7(2) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2(*h*ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦਾ) ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਸੂਚਕ ਹੈ ਕਿ *SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ* [*ਐਸਐਮਐਸ ਟੀ ਅਸਟੇਟ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ* v. *ਚੰਦਮਾਰੀ ਟੀ ਕੰਪਨੀ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ,* (2011) 14 SCC 66 : (2012) 4 SCC (Civ) 777], ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6-A) ਦੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਛੂਹਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। 29. ਵਿਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ *ਹੁੰਡਈ ਇੰਜੀ. ਕੇਸ* [*ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਹੁੰਡਈ ਇੰਜੀ. ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ,* (2018) 17 SCC 607 : (2019) 2 SCC (Civ) 530] ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ ਉਹ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਸੀ ਜੋ ਤਾਂ ਹੀ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ "ਮੌਜੂਦ" ਸੀ, ਇਸਲਈ, ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। , ਅਰਥਾਤ, ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ "ਮੌਜੂਦ" ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਪ-ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 8, ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 45 ਦੇ ਉਲਟ, ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6-ਏ) "ਹੋਂਦ" ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਲੀਲ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ "ਵੈਧਤਾ" ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਮੀਕਰਨ "ਹੋਂਦ" ਦੀ ਸਮਝ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿੱਚ *ਹੁੰਡਈ ਇੰਜੀ. ਕੇਸ* [*ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਹੁੰਡਈ ਇੰਜੀ. ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ,* (2018) 17 SCC 607 : (2019) 2 SCC (Civ) 530], ਜਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਈ **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ,**[7] ਦੇ ਪੈਰਾ 29 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (ਸੁਪਰਾ) (ਉੱਪਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ) ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵੈਧ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇ:

“146. ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ, ਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਵਿੱਚ "ਮੌਜੂਦਗੀ" ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਗਠਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਕੀ ਕੋਈ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ (ਵੈਧਤਾ) ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ. ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਪਾਠਵਾਦ 'ਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸ਼ਬਦ "ਹੋਂਦ" ਦੇ ਸਾਦੇ ਅਰਥਾਂ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਬਰਾਬਰ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਤੇ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸਾਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਅਣਸੁਖਾਵੇਂ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ। "ਹੋਂਦ" ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਬਾਈਡਿੰਗ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਲਾਗੂ ਸੰਦਰਭ, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵੈਧ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਸਮਝ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

147 ਅਸੀਂ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਦੇਵਾਂਗੇ:

147.1. (*i*) ਵਿੱਚ *ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੋਪਸ ਲਿਮਿਟੇਡ* [*ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੋਪਸ ਲਿਮਿਟੇਡ*

ਬਨਾਮ *ਕੋਸਟਲ ਮਰੀਨ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਇੰਜੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ*, (2019) 9 SCC 209 : (2019) 4 SCC (Civ) 324] , ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7(2) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਖਿੱਚਿਆ ਸੀ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ "ਮੌਜੂਦਗੀ" ਅਤੇ "ਵੈਧਤਾ"

ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਨੁਕੂਲ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਸੀਂ ਇਸਦੇ ਪੈਰਾ 29 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ ਦੁਹਰਾਵਾਂਗੇ: (SCC p. 238) ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਵੈਧ ਸਮਝੌਤਾ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

3. **N N ਗਲੋਬਲ 1** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (supra) ਅਤੇ ਪੈਰਾ 22 ਅਤੇ 29 ਵਿਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (supra) ਅਤੇ ਪੈਰੇ 146 ਅਤੇ 147 ਵਿੱਚ **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (ਸੁਪਰਾ) (ਉੱਪਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ) ਇਸ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ:

"58. ਕੀ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899 ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਯੰਤਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ, ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਯੋਗ, ਜਾਂ ਅਵੈਧ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ / ਸਾਧਨ 'ਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ?

4. ਵਿਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ **ਐਨ ਐਨ ਗਲੋਬਲ ਮਰਕੈਂਟਾਈਲ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਵੀ. ਇੰਡੋ ਯੂਨੀਕ ਫਲੇਮ ਲਿਮਿਟੇਡ**[8] (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਨ ਐਨ ਗਲੋਬਲ 2" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। 3:2 ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ **ਐਨ.ਐਨ ਗਲੋਬਲ 1** (supra) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ (ਜਸਟਿਸ ਕੇ. ਐੱਮ. ਜੋਸੇਫ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਲਈ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਅਨਿਰੁਧ ਬੋਸ ਦੁਆਰਾ ਲੇਖਕ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ)

ਸੀ.ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ) ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ **ਐਸਐਮਐਸ ਚਾਹ ਅਸਟੇਟ** (supra) ਅਤੇ **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (ਸੁਪਰਾ)। ਜਸਟਿਸ ਅਜੈ ਰਸਤੋਗੀ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਸੁਣਾਏ। ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

a ਏn ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲਾ ਅਣ-ਸਟੈਂਪ ਵਾਲਾ ਸਾਧਨ ਰੱਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

ਬੀ. ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਯੰਤਰ, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਧੀਵਤ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ;

c. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6A) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ "ਹੋਂਦ" ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ "ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਗੀ" ਵੀ ਹੈ;

d. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਅਤੇ 35 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਟੈਂਪ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰੇ; ਅਤੇ

ਅਤੇ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਦੀ ਤਸਦੀਕਸ਼ੁਦਾ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

5. ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ। ਜਸਟਿਸ ਅਜੈ ਰਸਤੋਗੀ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ "ਹੋਂਦ" ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਬਹਿਸ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

6. ਜਸਟਿਸ ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ ਨੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। *ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਬੇਕਾਰ* ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਇੱਕ ਇਲਾਜਯੋਗ ਨੁਕਸ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਸਟਿਸ ਰਾਏ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਜਸਟਿਸ ਰਾਏ ਨੇ ਕਿਹਾ **SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ** (supra) ਅਤੇ **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (ਸੁਪਰਾ) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

7. 14 ਫਰਵਰੀ 2020 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਈ **ਧਰਮਰਤਨਾਕਰ ਰਾਏ ਬਹਾਦੁਰ ਅਰਕੋਟ ਨਾਰਾਇੰਸਵਾਮੀ ਮੁਦਲੀਆਰ ਚਤਰਾਮ ਬਨਾਮ ਭਾਸਕਰ ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਬ੍ਰਦਰਜ਼**[9] ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ **SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ** (supra) ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ. ਵਿੱਚ **ਭਾਸਕਰ ਰਾਜੂ** (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਟੈਂਪਡ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। **ਭਾਸਕਰ ਰਾਜੂ** (supra) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ **N N ਗਲੋਬਲ 1** (ਸੁਪਰਾ)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲਾ ਵਿੱਚ **N N ਗਲੋਬਲ 1** (ਸੁਪਰਾ) ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਵਿਚ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ **ਭਾਸਕਰ ਰਾਜੂ** (ਸੁਪਰਾ)। 20 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ, ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।[10] 7 ਦਸੰਬਰ 2022 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ **ਭਾਸਕਰ ਰਾਜੂ** (ਸੁਪਰਾ)। ਵਿਚ

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ 2023 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

8. 8 ਮਈ 2023 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। **ਸੇਕਾ ਡੋਬਰਿਕ ਬਨਾਮ SA Eonsoftech ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ.**[11] ਇਸ ਦੌਰਾਨ, 18 ਜੁਲਾਈ 2023 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। **ਭਾਸਕਰ ਰਾਜੂ** (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 24 ਅਗਸਤ 2023 ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ।[12] 14 ਅਗਸਤ 2023 ਨੂੰ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਈ **ਭੈਣ ਡੋਬਰਿਕ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਲਸੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ **ਭਾਸਕਰ ਰਾਜੂ** (ਸੁਪਰਾ)। ਆਰਡਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“1. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਅਤੇ 11(9) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੈ।

2. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 2023 ਦੀ ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 44 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 24 ਅਗਸਤ 2023 ਨੂੰ ਓਪਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ 24 ਅਗਸਤ 2023 ਨੂੰ ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

4. ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।"

9. 26 ਸਤੰਬਰ 2023 ਨੂੰ, ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਲਸੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ), ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਆਰਡਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"2. NN ਗਲੋਬਲ ਮਰਕੈਂਟਾਈਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਇੰਡੋ ਯੂਨੀਕ ਫਲੇਮ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ।"

10. ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ 11 ਅਕਤੂਬਰ 2023 ਨੂੰ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਇਸ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਰਨ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ: "ਇਨ: ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੰਟਰਪਲੇਅ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899। ਅਸੀਂ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਕੇਸ (ਮਾਮਲਿਆਂ) ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟਰਿਕਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਵਿਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (supra) ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕ ਮੁੱਦੇ।

ਬੀ*। ਬੇਨਤੀਆਂ

11.ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

12.ਸ੍ਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਦਾਤਾਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6A) ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂਤਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ;

ਬੀ. ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਹੈ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (supra) ਨੇ ਧਾਰਾ 11(6A) ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ;

c. ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਨੁਸਖ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਾਧਨ ਤੱਕ;

d. ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਸਮੇਤ, ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ;

ਅਤੇ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

f. ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੁਕਸ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

13. ਸ੍ਰੀ ਨਿਖਿਲ ਸਾਖਰਦਾਂਡੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਇੱਕ ਇਲਾਜਯੋਗ ਨੁਕਸ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਲੀਆ ਹਿੱਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ;

ਬੀ. ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਮੁਸੀਬਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ

c. ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

14. ਮਿਸਟਰ ਡੇਰੀਅਸ ਜੇ ਖਾਂਬਾਟਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਵਿਭਾਜਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ;

ਬੀ. ਇੱਕ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਵੱਖਰਾ ਮਾਮਲਾ" ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਗੈਰ-ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਜਾਂ ਅਢੁਕਵੇਂ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੈਧ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ;

c. ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਹੈ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ) ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲਗਾਉਣਾ *ਆਪਣੇ ਆਪ* ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ;

d. ਗੈਰ-ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬੇਕਾਰ, ਅਵੈਧ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੈ;

ਅਤੇ। ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਹੈ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਕੇ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ;

f. ਪ੍ਰੀ-ਆਰਬਿਟਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

g ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ "ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ" ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

15.ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਗੌਰਬ ਬੈਨਰਜੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਣਜ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਪ੍ਰਵਾਹ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਯੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਕੇ ਵਪਾਰਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਹੈ;

ਬੀ. ਗੈਰ-ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ, ਭਾਵੇਂ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ;

c. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6A) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ; ਅਤੇ

d. ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(13) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਟੀਚੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

16. ਸ੍ਰੀ ਜਯੰਤ ਮਹਿਤਾ, ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਇਲਾਜਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਣ-ਸਟੈਂਪ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ;

ਬੀ. ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਘਰੇਲੂ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

c. ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਕਨੂੰਨ a ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ *lis*, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਕਨੂੰਨ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਏ ਦੀ ਮਨੋਰੰਜਨਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ *lis*.

17. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ) ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਇਕਸਾਰ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ **SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ** (supra) ਅਤੇ **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (ਸੁਪਰਾ), ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

18. ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ **ਦਿੱਖ ਅਸ਼ੋਕ ਹੁਰਾ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ੋਕ ਹੁਰਾ.**[13] ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ;

ਬੀ. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6A) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ;

c. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਟੈਂਪ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ; ਅਤੇ

d. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

19. ਸ੍ਰੀ ਨਿਖਿਲ ਨਈਅਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6A) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੀਕਰਨ "ਪ੍ਰੀਖਿਆ" ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੀ ਮੁਨਾਸਬਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਅਤੇ

ਬੀ. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6A) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। **SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ** (ਸੁਪਰਾ)।

20.ਸ੍ਰੀ ਨਕੁਲ ਦੀਵਾਨ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

a ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਿਭਾਜਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;

ਬੀ. ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਠੋਸ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

c. ਭਾਵੇਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀਤਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6A) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਉਤਾਰ ਸਕਦੀ।

21. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਧਵੀ ਦੀਵਾਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤੋ ਚੰਦਰ ਸੇਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਵਰਮਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ ਰਮਾਕਾਂਤ ਰੈੱਡੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਹੁਲ ਜੀ. ਤਨਵਾਨੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਬੀਰ ਫੁਕਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਤੇਜਸ ਕਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੀ ਪੱਲਵ ਮੋਂਗੀਆ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਨਾਲ ਵਜਾਨੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਪੇਰਵਾ ਨੇਰਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਵਰੁਣ ਕੇ ਚੋਪੜਾ, ਡਾ. ਪੀ.ਵੀ. ਅਮਾਮਧਾ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੌਹਰ ਮਿਰਜ਼ਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹੀਰਲ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਾਰਜ ਪੂਥਨ ਪੂਥੀਕੋਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸ਼ਾਦਾਨ ਫਰਾਸਾਤ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਿਧਾਂਤ ਬਕਸੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਵੋਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਦੇਬਾਂਸ਼ੂ ਖੇਤਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਿਵਮ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਆ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਤਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸੇਠੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ।

ਸੀ*। ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ

22. ਅਸੀਂ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 18 ਜੁਲਾਈ 2023 ਨੂੰ ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿੱਚ **ਭੈਣ ਡੋਬਰਿਕ** (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। 26 ਸਤੰਬਰ 2023 ਨੂੰ, ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਸੀ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੈ।

23. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਤਾਕਤ ਵਾਲਾ ਬੈਂਚ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।[14] ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਇਹ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਸੇ ਤਾਕਤ ਦਾ ਬੈਂਚ ਇੱਕ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲਾ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।[15]

24. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਘੱਟ ਤਾਕਤ ਵਾਲੀ ਬੈਂਚ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਵਿੱਚ **ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਹੰਸਾਲੀ ਦੇਵੀ,**[16] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ 1894 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨਾਲ ਮਤਭੇਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹਵਾਲਾ "*ਗਲਤ*". ਫਿਰ ਵੀ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।*ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ*

ਸ਼ੰਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ।"ਵਿੱਚ **ਦਾਊਦੀ ਬੋਹਰਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਬੋਰਡ ਵਿ. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ,**[17] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਵਿਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨਿਆਂਇਕ ਕੋਰਸ **ਹੰਸਾਲੀ ਦੇਵੀ** (supra) ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੁਝ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਪਵਾਦ ਹਨ।

25. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ **ਸ਼ਿਲਪਾ ਸੈਲੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਵਰੁਣ ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ,**[18] ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਲਾਈਵ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਹੈ **ਭੈਣ ਡੋਬਰਿਕ** (ਸੁਪਰਾ) ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਪਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੈ। **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ)। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ **ਭੈਣ ਡੋਬਰਿਕ** (ਸੁਪਰਾ), ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਲਾਈਵ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

26. ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਪਚਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ 2013 ਦੇ ਹੁਕਮ VI ਨਿਯਮ 2 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ "ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ" ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਬੈਂਚ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਕੋਲ ਭੇਜੇਗਾ। , ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗਾ। ਵਿੱਚ **ਕੰਤਾਰੂ ਰਾਜੀਵਾਰੂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੰਗ ਲਾਇਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ,**[19] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੌਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ, 2013 ਦੇ ਆਰਡਰ VI ਨਿਯਮ 2 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ "ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ" ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜੋ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। . ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵੀ "ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ **ਕੰਤਰੁ ਰਾਜੀਵਾਰੁ II** (ਸੁਪਰਾ), ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ, 2013 ਦੇ ਆਰਡਰ VI ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ "ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਉਪਚਾਰਕ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਨੁਚਿਤਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

27. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿੱਚ **ਦਾਊਦੀ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਬੋਰਡ ਬੋਹਰਾ ਭਾਈਚਾਰਾ** (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਦੋ ਅਪਵਾਦ ਰੱਖੇ:

“12. (3) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਦੋ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ: (*i*) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (*ii*) ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜੇਕਰ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਡੇ ਕੋਰਮ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬੈਂਚ ਖੁਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਕੋਰਮ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਸੁਧਾਰ ਜਾਂ ਪੁਨਰ-ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ (ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ) ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚੀ। ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਸੀ *ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ* [(1989) 2 SCC 754] ਅਤੇ *ਹੰਸਾਲੀ ਦੇਵੀ* [(2002) 7 SCC 273]।"

28. ਦੋ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ **ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਬੋਰਡ ਦਾਊਦੀ ਬੋਹਰਾ ਭਾਈਚਾਰਾ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਵਿੱਚ **ਤੁਰਨਾ ਸ਼ੂਗਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ**,[20] ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਜਸਟਿਸ ਵੀਆਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ “*ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਮ ਐਲਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜੀਵਨ ਲਈ ਇੰਨਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਇੰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਆਖਰਕਾਰ ਸਹੀ ਹੋਣਾ ਅਕਲਮੰਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਤ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ.*“ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਣਜ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਕਿਊਰੇਟਿਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਡੀ*। ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 1899

i. ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ

29. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੁਝ ਯੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ 'ਤੇ ਸਟੈਂਪ-ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(14) "ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ" ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ:

“(14) “ਸਾਜ਼” ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ-

(a) ਹਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ, ਤਬਦੀਲ, ਸੀਮਤ, ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ, ਬੁਝਾਈ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ;

(ਬੀ) ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਇੱਕ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਜਾਂ ਡਿਪਾਜ਼ਟਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ, ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ, ਸੀਮਤ, ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ, ਬੁਝਾਈ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(c) ਅਨੁਸੂਚੀ । ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਯੰਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ"

30. "ਸਾਜ਼" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੰਮਲਿਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ । ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੰਤਰਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਟੈਂਪ-ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"3. ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਸਾਧਨ।—ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ । ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਛੋਟਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਯੰਤਰ ਉਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਵਜੋਂ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੋਣਗੇ, ਇਸ ਲਈ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ, ਭਾਵ-

(a) ਉਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਰ ਸਾਧਨ ਨੂੰ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜੁਲਾਈ, 1899 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(ਬੀ) ਮੰਗ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਜਾਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਾਂ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤੇ, ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦਾ ਹਰ ਬਿੱਲ; ਅਤੇ

(c) ਉਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਰ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ (ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਬਿੱਲ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਮਿਸਰੀ ਨੋਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ), ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦਿਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ - ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਡਿਊਟੀ ਚਾਰਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ-

(1) ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਤਰਫ਼ੋਂ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ, ਪਰ ਇਸ ਛੋਟ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਯੋਗ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ;

(2) ਵਿਕਰੀ, ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਧਨ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਜਹਾਜ਼ ਜਾਂ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ, ਜਾਂ ਵਪਾਰੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਿਸੇ ਜਹਾਜ਼ ਜਾਂ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ, ਵਿਆਜ, ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ, 1894, ਜਾਂ 1838 ਦੇ ਐਕਟ, 19, ਜਾਂ ਇੰਡੀਆ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸ਼ਿੱਪਸ ਐਕਟ, 1841 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦੇ ਐਕਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(3) ਡਿਵੈਲਪਰ, ਜਾਂ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਜ਼ੋਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਦੁਆਰਾ, ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ, ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਜਾਂ, ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਧਨ।

ਵਿਆਖਿਆ।—ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, "ਡਿਵੈਲਪਰ", "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਜ਼ੋਨ" ਅਤੇ "ਯੂਨਿਟ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (g), (za) ਅਤੇ (zc) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਜ਼ੋਨ ਐਕਟ, 2005।

31. ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿਚਲੇ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚੀ । ਵਿਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੰਤਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜਯੋਗ ਡਿਊਟੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਯੰਤਰ (ਹਰੇਕ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ) ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਉਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ. ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕੋ ਸਾਧਨ ਅਨੁਸੂਚੀ । ਵਿੱਚ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚਾਰਜਯੋਗ ਡਿਊਟੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਾਧਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਲਈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਟੈਂਪ-ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 6 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਅਨੁਸੂਚੀ । ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਐਂਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਲਾਗੂ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਇੱਕ ਇੱਕਲੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚੀ । ਵਿੱਚ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਰਣਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਕਈ ਵੱਖਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਰਣਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

32. ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਅਤੇ 14 ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸਟੈਂਪ ਦੇ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਲਿਖੇ ਹਰ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਸਾਧਨ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ

ਸਟੈਂਪਡ ਪੇਪਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਇਕ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।[21] ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 13 ਅਤੇ 14 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ: ਧਾਰਾ 13 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਯੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।[22]

33. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦਾ ਅਧਿਆਇ II ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋਰ ਸੰਕਟਾਂ ਜਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਮੇਤ *ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ* ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੀਮੇ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ,[23] ਬਾਂਡ, ਡਿਬੈਂਚਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ,[24] ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਅਤੇ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ,[25] ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲਾਏ ਗਏ ਯੰਤਰ।[26] ਅਧਿਆਇ II ਸਟੈਂਪ-ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਲਈ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ,[27] ਸਟਾਕ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟਯੋਗ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ,[28] ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਜਾਂ ਔਸਤ ਕੀਮਤ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ,[29] ਵਿਆਜ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ,[30]21 ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ *"ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਰਥਨ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਾਂ ਜਿਸਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ।* ਮੰਡੀਕਰਨਯੋਗ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਯੰਤਰ,[31] ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਆਦਿ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ,[32] ਸਲਾਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ,[33] ਸਟੈਂਪ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।[34]

34. ਸੈਕਸ਼ਨ 29 ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ (ਵਿਪਰੀਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਸੀਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

35. ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਯੰਤਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਡਿਊਟੀ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ) ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ।[35] ਜੇਕਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਟੈਂਪਡ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ 'ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨਗੇ। ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਡਿਊਟੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੈ।[36] ਜੇਕਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਹ ਇੰਨਾ ਚਾਰਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।[37] ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਧਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ

ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ।[38] ਸੈਕਸ਼ਨ 32 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ ਉਸੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

36. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਚੈਪਟਰ IV ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਜੇਕਰ ਸਟੈਂਪ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰਾਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ V ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਟੈਂਪਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਰਾਬ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਟੈਂਪਾਂ) ਲਈ ਭੱਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਆਇ VI ਇਸ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਮੇਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਟੈਂਪਾਂ ਦੀ ਮੁਨਾਸਬਤਾ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦਾ ਅਧਿਆਇ VII ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਆਇ VIII ਵਿੱਚ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪੂਰਕ ਉਪਬੰਧ ਹਨ।

ii. ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ

a ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

37. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 17 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਯੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 62 *ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ* ਸੈਕਸ਼ਨ 17 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਸਾਰੇ ਯੰਤਰਾਂ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਯੰਤਰਾਂ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਉਲਟ, ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੈਂਪ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

a ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ । ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਗਲਤ ਵਰਣਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ;

ਬੀ. ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਿਊਟੀ ਕਾਫ਼ੀ ਰਕਮ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਗਲਤ ਵਰਣਨ ਵਾਲਾ;

c. ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਕਿ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਯੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ

d. ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 13 ਅਤੇ 14 ਦੇ ਉਲਟ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

38. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਅਧਿਆਇ IV ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ (ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ) ਉਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਯੰਤਰ ਜਬਤ ਕਰੇਗਾ ਜੋ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਏ ਸਾਧਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਨਤਕ ਦਫਤਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"33. ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ।—(1) ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਨਤਕ ਦਫਤਰ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਧਨ, ਦੋਸ਼ਯੋਗ, ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ , ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਯੰਤਰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਵਰਣਨ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਰਜਯੋਗ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਯੰਤਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਯੰਤਰ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ-

(a) ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ, ਤਾਂ ਅਧਿਆਇ XII ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1898 (1898 ਦਾ 5) ਦਾ ਅਧਿਆਇ XXXVI;

(ਬੀ) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, -

(a) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਦਫ਼ਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

39. ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਯੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"35. ਸਬੂਤ, ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲੱਗੇ ਯੰਤਰ।

ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਗਵਾਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਧਨ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ, ਰਜਿਸਟਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ-

(a) ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ [ਡਿਊਟੀ] ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਡਿਊਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਦੀ, ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੀ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ, ਜਦੋਂ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਦਸ ਗੁਣਾ ਰਕਮ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਦਸ ਗੁਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ;

(ਬੀ) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਰਸੀਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲੀ ਰਸੀਦ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਸੀਦ, ਜੇਕਰ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਰਸੀਦ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੁਪਿਆ;

(c) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੱਖਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਅੱਖਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵਿਧੀਵਤ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(d) ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1898 (1898 ਦਾ 5 ਦਾ 5) ਦੇ ਅਧਿਆਇ XII ਜਾਂ ਅਧਿਆਇ XXXVI ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ;

(ਅਤੇ) ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 32 ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ।" ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਯੰਤਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ, ਰਜਿਸਟਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।[39] ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਬੰਧ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਾਰ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ) ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚਾਰਜਯੋਗ ਡਿਊਟੀ ਅਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਟੈਂਪ-ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

40. ਸੈਕਸ਼ਨ 38(1) ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਧਨ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ:

"38. ਯੰਤਰ ਜਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ।—

(1) ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਨੂੰ ਜਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 35 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 37 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਹਰ ਦੂਜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਭੇਜੇਗਾ।"

41. ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 38 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 40 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦਾ ਬਿੱਲ, ਇੱਕ ਵਾਅਦਾ ਨੋਟ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦਸ ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੈ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

a ਤਸਦੀਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਯੰਤਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਦੇ ਹਨ;[40]

ਬੀ. ਤਸਦੀਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਯੰਤਰ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਦੇ ਹਨ;[41] ਅਤੇ

c. ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਾਧਨ ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ।[42]

ਕਲੈਕਟਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 40 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 38 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਯੰਤਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।[43]

42. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ (ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ) ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਲੈਕਟਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

43. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਯੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਜਿਸਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਜਬਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਟੈਂਪ-ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਸੂਚੀ । ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ (ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਵਰਣਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਚਿਤ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਮਰਥਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ

ਵਾਰ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ।

a ਅਸਵੀਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

44. ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਜੀ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਯੋਗ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦ ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ 1872 ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ ਹਨ।[45] ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੋਣਾ.

45. ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਬੇਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, A ਅਤੇ B ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ B ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਹੋਵੇਗਾ[46] ਪਰ ਇਹ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਸਨੂੰ ਬੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੇਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ।

46. ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਕਾਰਤਾ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ.

c. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਅਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ

47. ਵਿਚ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ:

ਅਪਵਾਦ 1.—ਜਿਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਸਦਭਾਵਨਾ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਬਚਤ।—ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵੇਚਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸਮਾਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਖਰੀਦਦਾਰ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਸਦਭਾਵਨਾ ਲਈ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ।" "109. ... ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਉਕਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ [ਵੇਖੋ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਜੀ)]।"

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

48. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, "*ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ* ***ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ****..."*ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ" ਸ਼ਬਦ ਯੰਤਰ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਟੈਂਪ-ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਧਨ "***ਮੰਨਣਯੋਗ*** *ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ*" ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਅਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੈਰ-ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਜਾਂ ਗਲਤ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਾਧਨ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਹੋਣ ਯੋਗ ਨੁਕਸ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਬੇਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ "ਇਲਾਜ" ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

49. ਵਿੱਚ **ਤਿਰੁਵੇਂਗਦਮ ਪਿੱਲੈ ਬਨਾਮ ਨਵਨੀਤਮਾਲ**,[47] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੁਝ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਦੋ ਸਟੈਂਪ ਪੇਪਰਾਂ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵੈਧਤਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੇਖਿਆ:

“13. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਰਾਜ ਲਈ ਮਾਲੀਆ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਦਿਨ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਲਗਾਤਾਰ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਸਟੈਂਪ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ,

ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, **ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਦੋ ਸਟੈਂਪ ਪੇਪਰਾਂ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਟੈਂਪ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਏ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ, ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੈਂਪ ਨਾ ਹੋਣ ਲਈ ਸਮਝ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੀ। ਭਾਵੇਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਟੈਂਪ ਪੇਪਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899 ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਜਾਂ 37 ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।** ਜੇਕਰ ਸਾਦੇ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਕੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸਟੈਂਪ ਪੇਪਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਉਹ ਨੁਕਸਦਾਰ ਸਨ, ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। **ਪਰ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਸਬੂਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦੇ ਹਨ।**

50. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਵਿੱਚ **ਗੁਲਜ਼ਾਰੀ ਲਾਲ ਮਾਰਵਾੜੀ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਗੋਪਾਲ,**[48] ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਅਵੈਧ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਰਹਿਤ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਹੁਣ ਹੈ। ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ: "...ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਜਿਹੇ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਰਹਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ. ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ। ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ..."

ਵਿਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ **ਬੂਟਮ ਪਿਚੀਆ ਬਨਾਮ ਬੋਯਾਪਤੀ ਕੋਟੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ**[49].

51. ਵਿੱਚ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (supra), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ "ਇਲਾਜਯੋਗ ਨੁਕਸ" ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"103. ... ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ "ਇਲਾਜਯੋਗ ਨੁਕਸ" ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਰਹਿਤ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਇੱਕ ਮੋਹਰ ਰਹਿਤ ਸਾਧਨ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ

ਹੈ, ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ... ਇਹ "ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ"। **ਉਕਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਬੇਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਬੇਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (j) ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।**

52. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਗਲਤ ਹੈ। ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(j) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"(*ਜੇ*) ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

53. ਸੈਕਸ਼ਨ 2(j) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇੱਕ ਮੋਹਰ ਰਹਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਜੇਕਰ ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਬੇਕਾਰ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਣ-ਮੁਹਰਬੰਦ ਜਾਂ ਅਢੁੱਕਵੀਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਦ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦਰਅਸਲ, ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਪਹੁੰਚ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ) ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਰਹਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ *ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਬੇਕਾਰ* ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ ਨਹੀਂ।

54. ਵਿੱਚ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (supra), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6A) 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ:

"104. ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6-ਏ) ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6-ਏ) ਵਿੱਚ "ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। **ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "**

55. ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6-ਏ)[50] ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“(6-A) ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ

(5) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6), ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, **ਸੀਮਤ** ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ **ਸਮਝੌਤਾ**"

56. ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6A) ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ **ਸਮਝੌਤਾ**. ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6A) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ **ਸੀਮਤ** ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ. "ਸੀਮਤ" ਸ਼ਬਦ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

57. ਵਿੱਚ **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"21. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ... ਇੱਕ ਕਨੂੰਨੀ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਲੋੜਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ (ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। . ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

58. ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਸਹੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

iii. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼

59. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਵਿੱਚ **ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਟੀਲ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਦਿਲੀਪ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰ.,**[51] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 35, 36 ਅਤੇ 42 ਦੇ ਆਯਾਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਅਤੇ 36 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ (ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ)

ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 35 ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਸਾਧਨ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 36, ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਉਲਟ, ਇਕੱਲੇ ਇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਾਧਨ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਢੁਕਵੀਂ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ: “6. ... ਦਲੀਲ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਅਸਲ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਉਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ. ਸ਼ੰਕਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਧਾਰਾ 42(2) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਰਵਿਘਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਧਾਰਾ 42(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਰ ਸਾਧਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ **'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ** ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ।

60. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ: "7. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਉਪਾਅ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਲਈ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਯੰਤਰਾਂ 'ਤੇ ਮਾਲੀਆ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: **ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।** ਐਕਟ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਮਾਲ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਹ ਵਸਤੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨੁਕਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਕੀਮ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। " ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਈ*। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996

61. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿਕਲਪਕ ਝਗੜੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸਨੂੰ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਹਨਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼, ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਬੰਧਨਯੋਗ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਰੈੱਡਫਰਨ ਅਤੇ ਹੰਟਰ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: "*ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਧੀਮਾ ਹੋਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮਹਿੰਗਾ ਹੋਵੇ, ਸਸਤਾ ਹੋਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤਕਨੀਕੀ ਹੋਵੇ, ਉੱਥੇ ਸਰਲ ਹੋਵੇ, ਲੜਾਈ-ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅਮਨ-ਚੈਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ, ਉੱਥੇ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।*"[52]

62. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 1940 ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ,[53] ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ (ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਅਤੇ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ) ਐਕਟ 1937, ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਵਾਰਡ (ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ) ਐਕਟ 1961। 1978 ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 1940 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਮਿਸ਼ਨ[54] ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ 1985 ਵਿੱਚ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਨਰਲ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ ਅਭਿਆਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।[55]

63. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ "ਘਰੇਲੂ ਸਾਲਸੀ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੁਲ੍ਹਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਸੋਧਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।" ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਨੇ 1940 ਐਕਟ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ (ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਅਤੇ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ) ਐਕਟ 1937, ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਵਾਰਡਜ਼ (ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ) ਐਕਟ 1961 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਘਰੇਲੂ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ ਵੀ ਲਿਆਂਦੀ। , ਨਿਊਯਾਰਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ, ਅਤੇ ਜਿਨੀਵਾ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਨੂੰ ਚਾਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: (i) ਭਾਗ I ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਘਰੇਲੂ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਲਸੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ; (ii) ਭਾਗ II ਨਿਊਯਾਰਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਜਨੇਵਾ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ; (iii) ਭਾਗ III ਸੁਲਾਹ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ; ਅਤੇ (iv) ਭਾਗ IV ਵਿੱਚ ਪੂਰਕ ਉਪਬੰਧ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ I ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਐਨੀਮੇਟ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਹਾਇਤਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

i. ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ

64. ਮੱਧਕਾਲੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ, ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਆਮ ਗੱਲ ਸੀ। ਸਤਾਰ੍ਹਵੀਂ ਅਤੇ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਵਪਾਰਕ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।[56] ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਦਾਲਤੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਨਾਲ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

65. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਧਦਾ ਗਿਆ, ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰਕ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਲੱਭੇ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ, ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਹੱਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਭਿੰਨ ਸਨ। ਉਨ੍ਹੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਣਜ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਸਾਲਸੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੰਡਨ ਚੈਂਬਰ ਆਫ਼ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਚੈਂਬਰ ਆਫ਼ ਕਾਮਰਸ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਫਸੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੰਤਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਊਯਾਰਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ UNCITRAL ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਗੈਰ-ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਣਜ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਗਿਆ।[59]

66. ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਦਾ-ਵਿਕਸਿਤ ਡੋਮੇਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਤੱਤ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ "*ਘਰੇਲੂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਕੀਰਣਵਾਦ ਦਾ ਖਤਰਾ*"[60]

67. ਨਿਆਂਇਕ ਗੈਰ-ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਆਪਸੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਮਾਹਰ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ

ਦੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

68. ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝੌਤੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਬੇਕਾਰ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ, ਧਿਰਾਂ ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰਕੇ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ, ਗੈਰ-ਰਸਮੀਤਾ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 19 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ 1908 ਜਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ 1872 ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਉਚਿਤ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਸੀਟ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ii. ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ

69. ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਗੈਰ-ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਘਰੇਲੂ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਬੇਲੋੜੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ[61] ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ, ਘੱਟ ਰਸਮੀ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਲਚਕਦਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ, ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਮਾਹਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ

ਸਾਲਸੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰੇਗਾ।[62] ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਗੈਰ-ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸਮੇਤ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੰਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ[63] ਅਤੇ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ।

70. ਮਾਡਲ ਲਾਅ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 5 ਅਦਾਲਤੀ ਦਖਲ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ *"[i] ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।" ਮਾਡਲ ਲਾਅ ਦੇ ਡਰਾਫਟਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਲੇਖ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਝਿਆ ਤਾਂ ਜੋ "ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ।"*[64] ਅਰੰਭਕ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ *"ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ"*, ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ ਜੋ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾ ਸੌਂਪੇ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਮਾਡਲ ਲਾਅ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 16 ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਸਮੇਤ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

71. ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਯਮਿਤ ਜਾਂ ਸ਼ਾਸਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ *ਸਾਰੇ* ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ।[65] ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 5 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੀ।[66] UNCITRAL ਵਰਕਿੰਗ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਖੁਦ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ:

61 ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਗੈਰ-ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ (2009) 30 ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਜਰਨਲ ਆਫ਼ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਅ 999, 1002।

62 ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਾਅ ਐਂਡ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ (ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ, 2021) 2361

63 ਆਰਟੀਕਲ II(3), ਨਿਊਯਾਰਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ

64 ਇਸ ਦੇ ਸੱਤਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਭਿਆਸਾਂ 'ਤੇ ਵਰਕਿੰਗ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, A/CN.9/246 (ਨਿਊਯਾਰਕ, 23 ਜਨਵਰੀ-3 ਫਰਵਰੀ 1984) 45.

65 ਮੈਨੁਅਲ ਏ ਗੋਮੇਜ਼, 'ਆਰਟੀਕਲ 5: ਅਦਾਲਤੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਹੱਦ' ਇਲਿਆਸ ਬੈਂਟੇਕਸ (ਐਡੀਜ਼) ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ UNCITRAL ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ: ਇੱਕ ਟਿੱਪਣੀ 89 (2020)

66 ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ (2012) 21 'ਤੇ ਮਾਡਲ ਲਾਅ 'ਤੇ ਕੇਸ ਲਾਅ ਦਾ ਡਾਇਜੈਸਟ ਅਨੁਛੇਦ 5, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇਗਾ ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕਾਰਜ ਸਮੂਹ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ; ਰਾਜ ਦੀ ਛੋਟ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ; ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਵਾਂ ਦੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ;, ਫੀਸਾਂ ਜਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮੇਤ; ਅਵਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ)।

72. ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ।[67] ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।[68]

73. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਮਾਡਲ ਲਾਅ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"5. ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਦੀ ਹੱਦ।- **ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ**, ਇਸ ਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੀ ਮਾਡਲ ਲਾਅ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 5 ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ: ਪਹਿਲਾ, ਧਾਰਾ 5 ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਉਲਟ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਭਾਗ । ਵਿੱਚ "ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ" ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

74. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਾਲਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਰਾਹੀਂ ਜਲਦੀ, ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਨਿਪਟਾਉਣ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈ.[69] ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ । ਦੇ ਤਹਿਤ "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ" ਹੱਦ ਤੱਕ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਫਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।[70] ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ "*ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੋ*"[71] ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ।

75 ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਸਮੀਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ "*ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ*।"ਨੈ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਦਾ ਜੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ । ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। .[72]

76. ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।[73] ਵਿੱਚ **ਚੰਦਾਵਰਕਰ ਸੀਤਾ ਰਤਨਾ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਅਸ਼ਲਤਾ ਐਸ. ਗੁਰਮ**,[74] ਜਸਟਿਸ ਸਬਿਆਸਾਚੀ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ:

"67. ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਧਾਰਾ “ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਗੈਰ ਰੁਕਾਵਟ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਅਬਸਟੈਂਟ ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਬਣੇ।"

77. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਵਿੱਚ **ਆਈਸੀਆਈਸੀਆਈ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸਿਡਕੋ ਲੈਦਰਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ,**[75] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਐਪਲੀਟਿਊਡ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮਾਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।[76] ਇਸ ਸੁਲਝੀ ਹੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਜੋ ਮੁੱਦਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦਾ ਘੇਰਾ ਹੈ।

78. ਵਿੱਚ **ਮੋਰਗਨ ਸਕਿਓਰਿਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਕ੍ਰੈਡਿਟ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮੋਦੀ ਰਬੜ ਲਿਮਿਟੇਡ,**[77] ਦੋ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਿਮਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕੰਪਨੀਆਂ (ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ) ਐਕਟ, 1985 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣਗੇ।[78] ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ "*ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਟੀਚਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਸੀਮਤ ਅਰਜ਼ੀ*" ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ SICA ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ "*ਇੱਕ ਉੱਚ ਟੀਚਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ.*" ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ I ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

79. ਮਾਡਲ ਲਾਅ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 5 ਦੇ ਸਮਾਨ, ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ "*ਇਸ ਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ*" ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ I ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਘੇਰਦੀ ਹੈ। ਭਾਗ I ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਮਾਮਲੇ *ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ* (i) ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਭੇਜਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ; (ii) ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਅ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; (iii) ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; (iv) ਸੈਕਸ਼ਨ 27 ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ (v) ਧਾਰਾ 34 ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੀਮਤ ਆਧਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

80. ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ - ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ। ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ I ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਜਾਂ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਉਲਟਾ

ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ 5 ਦਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।[79] ਵਿੱਚ **ਭਾਵੇਨ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸਰਦਾਰ ਸਰੋਵਰ ਨਰਮਦਾ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ,**[80] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ "*ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ UNCITRAL ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।*"

81. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹਾਲਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ "*ਸਮੇਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ*।ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 16 ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ 11 ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਰੈਫਰਲ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਠੋਸ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਤੋਂ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਸਿਰਫ਼ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਹੁਕਮ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

82. ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਹੱਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਗੈਰ-ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਹਰ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

iii. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਕੋਡ ਹੈ

83. ਵਿੱਚ **ਗਿਰਨਾਰ ਵਪਾਰੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ,**[81] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਕੋਡ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ

ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਸਵੈ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੋਡ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੈ।

84. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ, ਇਨ **ਫਿਊਚਰਸ ਡੇ ਲਾਸਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਜਿੰਦਲ ਐਕਸਪੋਰਟਸ ਲਿਮਿਟੇਡ,**[82] ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ:

"89. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940, ਇਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2004 ਤੱਕ (ਵਿੱਚ *ਪੀ.ਐੱਸ. ਸਥਾਪਨ* [(2004) 11 SCC 672]) ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਕੋਡ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ, ਜੇਕਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੋਡ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996, ਜੋ ਸਾਲਸੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਸੋਧ ਅਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਲਿਆਓ, ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਅਨਸੀਟਰਲ ਮਾਡਲ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਮਿਤ ਕੋਡ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਲਜ਼ਾਪੁਰਕਰ, ਜੇ. ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਨੂੰ "ਇੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਆਯਾਤ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅੱਖਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੋਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

85. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਕੋਡ ਹੈ *ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ* ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ, ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਅਵਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ।[83] ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੋਡ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।[84] ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਮਿਤ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੋਡ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਦਰਸਾਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ, ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਹੋਰ ਕਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹੋਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

iv. ਆਧੁਨਿਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਸੂਲ

86. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1899 ਉਸੇ ਦਿਨ, ਯਾਨੀ 1 ਜੁਲਾਈ 1899 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਏ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1899, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। . ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਸਦੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਿਆ ਹੈ।

87. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਆਧੁਨਿਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਤੀਜੀ-ਧਿਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਮਹਿੰਗੀਆਂ, ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਘਰੇਲੂ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਰਗੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਨੂੰਨ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਆਧੁਨਿਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰੇ ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

F*. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ

88. ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦਾ ਹੈ।[85] ਵਿੱਚ **ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਐਨਕਨ ਬਿਲਡਰਜ਼,**[86] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ:

a ਕੁਝ ਵਿਚਾਰੇ ਹੋਏ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਰਤਮਾਨ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

ਬੀ. ਅਜਿਹੇ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਜੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

c. ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

d. ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ *ਉਸੇ ਨੂੰ*

89. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਬੀ) ਇੱਕ "ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਇੱਕ "ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ। ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 7(4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ: (a) ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼; (ਬੀ) ਚਿੱਠੀਆਂ, ਟੈਲੀਕਸ, ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਜਾਂ ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਚਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਜਾਂ (c) ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 7(5) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

i. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵੱਖਰੀਤਾ

90. ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਲੱਗਤਾ ਜਾਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਪ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੈਂਡਫਰਨ ਅਤੇ ਹੰਟਰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।[87] ਵਿਭਾਜਨਤਾ ਦੀ

ਧਾਰਨਾ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ, ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਨਤੀਜੇ ਹਨ, ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਹੈ। 87 ਰੈੱਡਫਰਨ ਐਂਡ ਹੰਟਰ ਆਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ (7ਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਆਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 2023) 81

91. ਸ਼ਵੇਬੇਲ, ਸੋਬੋਟਾ ਅਤੇ ਮੈਨਟਨ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ[88] ਚਾਰ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ: ਪਹਿਲਾ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਸਮੇਤ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ; ਦੂਜਾ, ਇੱਕ ਅਣਚਾਹੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ; ਤੀਜਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਦੋ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਮੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇ ਚੌਥਾ, ਜੇਕਰ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

92. ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਤਰਕ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਵਪਾਰਕ ਸਮਝ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਅਨਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਿਰਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।[89] ਇਸ ਲਈ, ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ, ਖੰਡਨ, ਜਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਹੈ।

93. ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਸਵਿਸ ਫੈਡਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ 1933 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "*[e]ਇੱਥੇ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਉਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਬਾਹਰੋਂ ਮੁੱਖ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਗਟ*

ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਮੁੱਖ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਇੱਕ ਇੱਕਲਾ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਪਰ ਇੱਕ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਸਮਝੌਤਾ।"[90] ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।[91] ਇਹ ਹੈ 88 ਸਟੀਫਨ ਸ਼ਵੇਬਲ, ਲੂਕ ਸੋਬੋਟਾ, ਅਤੇ ਰਿਆਨ ਮੈਨਟਨ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ: ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ (ਕੈਂਬਰਿਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 2nd ਐਡਨ, 2020)
4. 89 **ਮੁਲਹੇਮ ਪਾਈਪਕੋਟਿੰਗਸ ਜੀ.ਐੱਮ.ਬੀ.ਐੱਚ. ਬਨਾਮ ਵੈਲਸਪਨ ਫਿਨਟਰੇਡ ਲਿਮਿਟੇਡ, 2013 ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਬੋਮ 1048** ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਵੀ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

94. ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਮੂਲ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਵੋਤਮ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

d. ਯੂਨਾਇਟੇਡ ਕਿੰਗਡਮ

95. ਵਿਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵਿਕਸਤ ਹੋਈ। **ਹੇਮੈਨ ਵੀ. ਡਾਰਵਿਨ ਦੇ.**[92] ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਅੰਤਰੀਵ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਜਮਾਂਦਰੂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਾਰਡ ਮੈਕਮਿਲਨ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਰ ਸਾਧਾਰਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਧਾਰਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ (ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਿਰਫ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੁਆਰਾ. ਲਾਰਡ ਮੈਕਮਿਲਨ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਖੰਡਨ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬਕਾਇਆ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ:

"ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ਖਮੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ

ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬੰਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਚਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਚੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

96. ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਵਿੱਚ **ਹਾਰਬਰ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ (ਯੂ.ਕੇ.) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕੰਸਾ ਜਨਰਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ**[93], ਕੋਰਟ ਆਫ ਅਪੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ "*ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਮਾਂਦਰੂ*ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਯੂਕੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 1996 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ[94] ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ:

“ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ (ਚਾਹੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਨੂੰ ਅਵੈਧ, ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਜਾਂ ਬੇਅਸਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਸਮਝੌਤਾ ਅਵੈਧ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜਾਂ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

97. ਚਿੱਟੀ ਆਨ ਕੰਟਰੈਕਟਸ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਕੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਸਥਾਪਿਤ ਸਾਂਝੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।[95] ਚਿੱਟੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅੰਤਰੀਵ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਮੰਨਣ ਦੇ ਦੋ ਨਤੀਜੇ ਹਨ: ਪਹਿਲਾ, ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਜੇਕਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵੈਧ ਅਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਚੌੜਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ, ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ।[96]

98. ਵਿੱਚ **ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨਾਫਟਾ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਫਿਲੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ,**[97] ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਨੇ ਯੂਕੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਇੱਕ ਅੰਤਰੀਵ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਰਡ ਹਾਫਮੈਨ, ਹਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਲਈ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਾਅ ਲਾਰਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਕੇ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਇੱਕ "ਵੱਖਰਾ

ਸਮਝੌਤਾ" ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਦ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਲਾਰਡ ਹੋਫਮੈਨ, ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ **ਬੰਦਰਗਾਹ ਭਰੋਸਾ** (supra), ਧਾਰਾ 7 ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਿੱਧੇ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਅਤੇ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ

99. ਯੂਐਸ ਫੈਡਰਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।[98] ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿੱਚ **ਪ੍ਰਿਮਾ ਪੇਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਫਲੱਡ ਐਂਡ ਕੋਂਕਲਿਨ ਐਮਐਫਜੀ ਕੰਪਨੀ,**[99] ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ *"ਸੰਘੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ 'ਵੱਖ ਹੋਣ ਯੋਗ' ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।"* ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਤੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵੀ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ **ਪ੍ਰਾਈਮਾ ਪੇਂਟ** (supra) ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ **ਬੁਕੇਯ ਚੈੱਕ ਕੈਸ਼ਿੰਗ ਇੰਕ ਬਨਾਮ ਕਾਰਡੇਗਨਾ**[100] ਅਤੇ **ਰੈਂਟ-ਏ-ਸੈਂਟਰ, ਵੈਸਟ, ਇੰਕ.**

v. ਜੈਕਸਨ।[101] ਵਿੱਚ **ਕਿਰਾਇਆ-ਏ-ਕੇਂਦਰ** (supra), ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਭਾਜਨਤਾ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਪਦਾਰਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।**f. ਸਿੰਗਾਪੁਰ**

100. ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2001 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਦੁਆਰਾ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਿੱਚ ਘਰੇਲੂ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।[102] ਵਿਵਸਥਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ *"ਇਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"* ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ **BNA v. ਬੀ.ਐਨ.ਬੀ.** ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ *"ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਵੇ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਹੈ, ਤੱਥ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ"*[103] ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

g ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਮੇਲਨ

101. ਨਿਊਯਾਰਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ II ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ *"ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਧਾਰਾ, ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰਿਤ ਜਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਜਾਂ ਤਾਰ ਦੇ ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।"* ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਟੀਕਲ V(1)(a) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ *"ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਉਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸੰਕੇਤ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਨਾ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿੱਥੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।"* ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ II ਅਤੇ ਆਰਟੀਕਲ V(1)(a) ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਮੰਨਦੀ ਹੈ।[104]

102. ਮਾਡਲ ਲਾਅ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 16 ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 16(1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। **ਉਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਅਤੇ ਰੱਦ ਹੈ, ipso ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ।**

103. UNCITRAL ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਰੂਲਜ਼, 2021 ਦਾ ਨਿਯਮ 23 ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਇਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।" ਨਿਊਯਾਰਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਉਲਟ, ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

104. UNCITRAL ਵਰਕਿੰਗ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੂਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੁਛੇਦ 16(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰਲ

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। *"ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।"*[105] ਆਰਟੀਕਲ 16(1) ਦਾ ਆਖਰੀ ਵਾਕ (ਉੱਪਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।[106] ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਹੀ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।[107]

h. ਭਾਰਤ

105. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 16(1) ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 16(1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“16. ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ - (1) ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, -

(a) ਇਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਅਤੇ ਰੱਦ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ipso ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।"

106. ਮਾਡਲ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 16(1) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖਰੇਪਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, "ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ" ਸਮੀਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਖਾਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, UNCITRAL ਮਾਡਲ ਲਾਅ 'ਤੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਡਾਇਜੈਸਟ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "*ਦੂਜੇ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।*"[108] ਗੈਰੀ ਬੋਰਨ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 16(1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੱਸਦੀ ਹੈ “*ਜੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।*"[109] ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਉਭਰਨ ਵਾਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ

ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

107. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਦੇਖਦੀਆਂ ਸਨ, ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਵਿੱਚ **ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ੋਰੀਲਾਲ ਗੁਪਤਾ**,[110] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਬਾਅਦ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚੀ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਕੇ ਸੁਬਾ ਰਾਓ (ਉਦੋਂ ਸਿੱਖਿਅਕ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਜੋਂ) ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ **ਹੇਮਨ** (ਸੁਪਰਾ) ਪਰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਨਕਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਸਟਿਸ ਕੇ ਸੁਬਾ ਰਾਓ, ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਪੱਤੀ ਮਿਆਦ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸਦੀਆਂ ਅਸਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ; ਦੂਜਾ, ਅੰਤਰੀਵ ਦੀ ਹੋਂਦ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ; ਤੀਜਾ, ਜੇਕਰ ਅੰਤਰੀਵ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਗੈਰ-ਅਨੁਮਾਨਤ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਵੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ; ਚੌਥਾ, ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਸਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਵੀ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਪੰਜਵਾਂ, ਖੰਡਨ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ, ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਰਗੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਅੰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

108. ਵਿੱਚ **ਦਾਮੋਦਰ ਵੈਲੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕੇ ਕੇ ਕਾਰ**,[111] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 1996 ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇਪਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ। ਸੈਕਸ਼ਨ 16(1)(ਬੀ), ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਅਤੇ ਰੱਦ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ipso ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ **ਕਿਸ਼ੋਰਲਾਲ ਗੁਪਤਾ** (supra) ਅਤੇ **ਦਾਮੋਦਰ ਵੈਲੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ** (supra) ਬੇਲੋੜਾ. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਭਾਵੇਂ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ *ਸੱਜੇ ਦੁਆਰਾ* ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ.

109. ਵਿੱਚ **ਫਰਮ ਅਸ਼ੋਕ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਗੁਰੂਮੁਖ ਦਾਸ ਸਲੂਜਾ,**[112] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਫਰਮ ਦੇ ਪਾਰਟਨਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਫਰਮ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਧਾਰਾ 69(3) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਸੀ। ਇੰਡੀਅਨ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਐਕਟ, 1932 ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 69(3) ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਫਰਮ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਫਰਮ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਥੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਕਿ "*ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਡੀਡ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ" ਅਤੇ "ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।*"

110. ਵਿੱਚ **ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਕੋਪ. ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਗੇਨਸ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕੰ.,**[113] ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਵਾਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿਚ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬਚਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਚ **ਪੀ ਮਨੋਹਰ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵੈਲੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ,**[114] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ **ਬੁਕੇਯ ਚੈੱਕ ਕੈਸ਼ਿੰਗ ਇੰਕ.** (supra) ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਇੱਕ ਸੰਪੱਤੀ ਮਿਆਦ ਹੈ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੀ ਹੈ।

111. ਵਿੱਚ **ਮੈਗਮਾ ਲੀਜ਼ਿੰਗ ਐਂਡ ਫਾਈਨਾਂਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪੋਟਲੂਰੀ ਮਾਧਵਿਲਤਾ,**[115] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ **ਹੇਮਨ** (supra) ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਅੰਤਰੀਵ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ "ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ", "ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ", ਜਾਂ "ਹੇਠਾਂ" ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਚ "ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ", "ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਜਾਂ "ਹੇਠਾਂ" ਸਮੀਕਰਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ **ਮੈਗਮਾ ਲੀਜ਼ਿੰਗ ਐਂਡ ਫਾਈਨਾਂਸ ਲਿਮਿਟੇਡ** (supra) ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ "ਸਬੰਧਤ" ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਆਪਸੀ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅੰਤਰੀਵ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਭਾਵੇਂ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ

ਬਕਾਇਆ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬਚਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢੋ।

112. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ। ਪਹਿਲਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਸਲ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਸੀ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਦਾਲਤੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਠੋਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਯੋਗਤਾ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਕੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਤੀਜਾ, ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਾਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਜੋੜਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਅੰਤਰੀਵ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ; ਅਤੇ ਚੌਥਾ, ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ, ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਵਿਭਾਜਨਤਾ ਧਾਰਨਾ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

113. ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ)। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਅਤੇ 35 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“157. [...] ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਅਤੇ 35 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਖੇਡ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ, ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ।

114. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਮੰਨਦੀ ਹੈ।

ਜੀ*। ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ

115. kompetenz-kompetenz ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ (ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਰਮਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ।[116] ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਠੋਸ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।[117]

116. ਇਹ ਜਨਤਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।[118] ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨੁਕਸ ਤੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਯੋਗਤਾ-ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਸਮੇਤ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਅਸਲ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

i. ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

117. ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਯੂਕੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 30 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਪਹਿਲਾਂ, ਕੀ ਕੋਈ ਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ; ਦੂਜਾ, ਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਮਾਮਲੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਲਾਰਡ ਹਾਫਮੈਨ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: **ਫਿਲੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ** (ਸੁਪਰਾ): *"ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਉਸੇ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।*

118 1 ਦਸੰਬਰ, 1926 ਦੇ ਗ੍ਰੀਕੋ-ਤੁਰਕੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਸਲਾਹਕਾਰ ਰਾਏ, ਲੜੀ ਬੀ - ਨੰਬਰ 16 (28 ਅਗਸਤ, 1928)। *ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ/* ਵਿੱਚ **ਡੱਲਾ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਅਤੇ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਹੋਲਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ,**[119] ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁੱਦਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਯੂਕੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

118. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੋਇਆ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਵਿੱਚ **ਪ੍ਰਾਈਮਾ ਪੇਂਟ** (supra), ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ *"ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤੇਜ਼ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ ਹੋਵੇ।"* ਵਿੱਚ **Buckeye ਚੈੱਕ ਕੈਸ਼ਿੰਗ** (supra), ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ **ਪ੍ਰਾਈਮਾ ਪੇਂਟ** (supra) ਨੇ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਯੂਐਸ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ।

119. ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 2001 ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 21(1) ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਘਰੇਲੂ ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1994 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।[120] ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 IIA ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਿੱਚ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਵਿੱਚ **ਮਾਲਿਨੀ ਵੈਂਚੁਰਾ ਬਨਾਮ ਨਾਈਟ ਕੈਪੀਟਲ ਪੀਟੀਈ ਲਿਮਿਟੇਡ,**[121] ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ

ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 16(1) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਰਜੀਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀ *"ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵੈਧਤਾ, ਸਗੋਂ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।"* ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਤਰਜੀਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਨਿਰਧਾਰਨ.

ii. ਭਾਰਤ

120. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੋ ਕਿ 1940 ਐਕਟ ਹੈ, ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ, 1940 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ।[122] ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੁਣ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16, ਜੋ ਕਿ ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਭਾਰਤੀ ਸਾਲਸੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 16(2) ਅਤੇ 16(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਅਵਾਰਡ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 16(6) ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 16(5) ਅਤੇ 16(6) ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਖਲ

ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਅਸਲ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣਾ ਹੈ।

121. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 34(2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੰਜ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:

(i) ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਕੁਝ ਅਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ; ਜਾਂ

(ii) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਉਸ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਇਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ; ਜਾਂ

(iii) ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਉਚਿਤ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ; ਜਾਂ

(iv) ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਸਿਰਫ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ; ਜਾਂ

(ਵਿੱਚ) ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਰਚਨਾ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਭਾਗ । ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਧਿਰਾਂ ਅਪਮਾਨਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ, ਜਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਨਾ, ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭਾਗ । ਦੇ ਨਾਲ

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜਾਂ

(ii) ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ।

122. ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰ ਖਾਸ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।[123] ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ-ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਪ੍ਰੀ-ਆਰਬਿਟਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

123. ਵਿੱਚ **ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਖਾਦ ਸਹਿਕਾਰੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਦਰਾ ਉਤਪਾਦ**,[124] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 16(1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ *"ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।"* ਵਿੱਚ **ਭਾਦਰ ਉਤਪਾਦ** (supra), ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

124. ਵਿੱਚ **ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਪੂਰਵ ਸੈਨਿਕ ਕਲਿਆਣ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰੀ ਕੋਲਾ ਖੇਤਰ**,[125] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ- ਯੋਗਤਾ ਹੈ *"ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਥਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਨਾਕਾਮ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਢਲੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"* ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਮਲਿਤ ਉਪਬੰਧ ਹੈ:

"7.13. ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਤੇ ਪੂਰਵ ਸੰਦਰਭ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ, ਸੀਮਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। **ਉਪ-ਭਾਗ**

ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਦਾ (1) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਸਮੇਤ" ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਉਪਬੰਧ ਹੈ, ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝੇਗਾ। ਸੀਮਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੀ-ਰੈਫਰੈਂਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

125. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਮੁੱਦਾ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।[126] ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ। ਵਿੱਚ **ਅਧਿਕਾਰਤ ਟਰੱਸਟੀ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ v. ਸਚਿੰਦਰ ਨਾਥ ਚੈਟਰਜੀ,**[127] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਪਰ ਮੰਗੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਚ **NTPC ਬਨਾਮ ਸੀਮੇਂਸ ਐਟਕੀਂਗਸੱਲਚਫਟ,**[128] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਨਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

126. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸਟੈਂਪ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਉੱਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ 'ਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ **ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਪੂਰਬ ਸੈਨਿਕ ਕਲਿਆਣ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ** (ਸੁਪਰਾ), ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਇੰਨਾ ਚੌੜਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੀ ਮੁਨਾਸਬਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

127. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਅਤੇ 35 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ "ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ

ਸਹਿਮਤੀ" ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ "ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ" ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

iii. ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ

128. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਘਰੇਲੂ ਕਾਨੂੰਨ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨੀਤੀਗਤ ਵਿਚਾਰ ਦੋ-ਗੁਣਾ ਹੈ: ਪਹਿਲਾ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਲਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੱਗੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ। ਇਹ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ।

129. ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ, ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਕੇ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦ ਯੋਗਤਾ-ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ।[129] ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਕਿ ਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਦੋਵਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।[130]

130. ਵਿੱਚ **ਕਲੋਰੋ ਕੰਟਰੋਲਜ਼ ਇੰਡੀਆ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੇਵਰਨ ਟ੍ਰੈਂਟ ਵਾਟਰ ਪਿਊਰੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਇੰਕ.,**[131] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਦੋਵੇਂ ਪਹਿਲੂ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ,

ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਭਾਗ II ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਲਈ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

131. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਰਥ ਦੋਵੇਂ ਹਨ। ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“129. ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਰਥ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਨੂੰਨ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਕਦਾ ਹੈ

ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਟੀ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀਤਾ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ। ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਤਰਜੀਹ ਅੰਸ਼ਕ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ "ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ" ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੁਝ ਜਾਂ ਸੀਮਤ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਵਿਧਾਨ, ਅਰਥਾਤ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗੇ।"

132. ਵਿੱਚ **ਆਰਸੇਲਰਮਿਟਲ ਨਿਪੋਨ ਸਟੀਲ (ਇੰਡੀਆ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਸਾਰ ਬਲਕ ਟਰਮੀਨਲ ਲਿਮਿਟੇਡ,**[132] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

H*. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ

133. ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਰਾਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ।

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਲਸੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਮਾਡਲ ਲਾਅ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 11(2) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਸਾਲਸ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਅਕਸਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਖਰੀ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।[133]

134. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਭਾਗ । ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ 11 ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

135. ਫਾਉਚਰਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।[134] ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ II(3) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "*[t] ਉਹ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਭੇਜੇਗੀ। , ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਉਕਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਹੈ, ਅਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ।*"

136. ਭਾਰਤੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਭੇਜ ਦੇਵੇਗੀ। ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ

ਹੈ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਤੱਤ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ। ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਨਿਆਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ "*ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ* ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ *ਕੋਈ ਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।*"ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਮਾਡਲ ਲਾਅ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 8 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ "ਅਦਾਲਤ" ਜਿਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਭੇਜੇਗੀ "*ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਹੈ, ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ।*"ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਨੇ "ਅਦਾਲਤ" ਦੀ ਬਜਾਏ "ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ" ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 8 ਤੋਂ ਵਿਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਕਰਨ "*ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਦ ਹੈ, ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ*ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।[135]

137. ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ UNCITRAL ਵਰਕਿੰਗ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਡਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 8 ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ "ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ" ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।[136] ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਟੀਕਲ 8 ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਧੀਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ[137] ਅਤੇ ਫ੍ਰੈਂਚ[138] ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਇੰਗਲਿਸ਼ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(4) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ "*ਰੱਦ ਹੈ, ਅਯੋਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ*ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਫ੍ਰੈਂਚ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 1458 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ "*ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ.*ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਮਿਆਰ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਆਰਬਿਟਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

138. ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਗਠਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ

137 ਯੂਕੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 9(1): ਇਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: “(1) ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਜਿਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ (ਚਾਹੇ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ) ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਗਿਆ ਹੈ (ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਦੂਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ) ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

(4) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਟੇਅ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਦ ਹੈ, ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੈ।

138 ਫ੍ਰੈਂਚ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1981 ਦੀ ਧਾਰਾ 1458. ਇਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: “ਜੇ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਵਿਵਾਦ ਰਾਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ।

ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਜਿਹੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਉਤਾਰਦੀ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਘਰੇਲੂ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਫ੍ਰੈਂਚ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 1444 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ *“[i] ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਾਲਸ ਜਾਂ ਸਾਲਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਗ੍ਰੈਂਡ ਇੰਸਟੈਂਸ।”*[139] ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਐਲਾਨ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ " *ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਅਤੇ ਰੱਦ ਹੈ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਹੈ।*" ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।[140]

139. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਜਾਂ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਡੈੱਡਲਾਕ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਜਾਂ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ

ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਸਾਲਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਾਲਸ ਤੀਜੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਗੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6) ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ: ਪਹਿਲੀ, ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ; ਦੂਸਰਾ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਦੋ ਨਿਯੁਕਤ ਸਾਲਸ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ; ਜਾਂ ਤੀਸਰਾ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਸਮੇਤ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ।

140. ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6) ਦਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਅਤੇ ਚੈਕਵਰਡ ਇਤਿਹਾਸ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਵਿੱਚ **SPB ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਲਿਮਿਟੇਡ,**[141] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ।

11(6) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ 11 ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਉਹੀ ਮਾਪਦੰਡ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨੋਨੀਤ ਕੋਲ ਸਾਰੇ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ:

"47 (*iv*) ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਮਨੋਨੀਤ ਜੱਜ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ, ਇੱਕ ਲਾਈਵ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਉਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਸਾਲਸ ਜਾਂ ਸਾਲਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ. ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਮਨੋਨੀਤ ਜੱਜ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(8) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਰਾਏ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਮਨੋਨੀਤ ਜੱਜ ਦਾ।

141. ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਹੱਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। **ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਲਿਮਿਟੇਡ**[142] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ:

(i) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਦੇ ਸਨ: ਪਹਿਲਾਂ, ਕੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੇ ਉੱਚਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਕੀ ਕੋਈ ਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਧਿਰ ਜਿਸ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਿਰ ਹੈ;

(ii) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਚੁਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਛੱਡ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੁੱਦੇ ਸਨ: ਪਹਿਲਾਂ, ਕੀ ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ (ਲੰਬਾ-ਬਾਰਡ) ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਈਵ ਦਾਅਵਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਸੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਅੰਤਮ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ/ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਅਤੇ

(iii) ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਛੱਡਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੁੱਦੇ ਸਨ: ਪਹਿਲਾਂ, ਕੀ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ (ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਵਿਭਾਗੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ); ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਗੁਣ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ।

142. ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ **ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ** (supra) ਅਤੇ **ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਆਰਬਿਟਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਛੋਟੇ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।[143] ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ, ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ "ਮੁੱਖ ਜੱਜ" ਨੂੰ "ਹਾਈ ਕੋਰਟ" ਅਤੇ "ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ" ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਐਕਟ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

143. ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੂਰਵ-ਆਰਬਿਟਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਹੈ।*ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ/ਨਿਆਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਹੈ*ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ 6ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ:*ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਨੀਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਹੈ*ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 2015 ਪਾਸ ਕੀਤਾ।[144] ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6-ਏ) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ।

144. 2015 ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6A) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਤੋਂ (6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ "*ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹੇਗਾ।*2015 ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੁਢਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ "*ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ*ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 11(6A) ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦੀ ਹੈ। **ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ** (supra) ਅਤੇ **ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ** (ਸੁਪਰਾ)। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ "*ਜਾਂ ਖਾਲੀ ਹੈ*"ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰੀ-ਆਰਬਿਟਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੰਭਵ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ।

145. 2015 ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿੱਚ **ਡੂਰੋ ਫੈਲਗੁਏਰਾ, ਐਸ ਏ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾਵਰਮ ਪੋਰਟ ਲਿਮਿਟੇਡ**,[145] ਜਸਟਿਸ ਕੁਰੀਅਨ ਜੋਸਫ਼ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6A) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਸੀ - ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ। ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 11(6A) ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"59. ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ 1996 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੀ। *SBP ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ Boghara Polyfab*. ਇਹ ਸਥਿਤੀ 2015 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਹੋਣ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਸੋਧ

ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ-ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ, ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

146. 2017 ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਮਕੈਨਿਜ਼ਮ ਦੇ ਸੰਸਥਾਗਤਕਰਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ 2015 ਦੀ ਸੋਧ ਧਾਰਾ 11 ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਲਸੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਨੀਤ ਸਾਲਸੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ 2019 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ[146] ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6A) ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। 2019 ਸੋਧ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 1(2) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਜਿਹੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, 2019 ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਜਿਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 11(6A) ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਹੈ।) ਨੂੰ ਅਜੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ, ਧਾਰਾ 11(6ਏ) ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ।

147. ਵਿੱਚ **ਮਾਇਆਵਤੀ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦਯੁਤ ਦੇਬ ਬਰਮਨ,**[147] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤਰਕ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ **ਡੂਰੋ ਫੈਲਗੁਏਰਾ** (ਸੁਪਰਾ) ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 11(6A) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆ "ਹੈ" *ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਕੁਚਿਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ*ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ 2015 ਸੋਧ ਐਕਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। **ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ** (supra) ਅਤੇ **ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ** (supra), ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰੀ-ਆਰਬਿਟਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ।

148. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਚ **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ **ਮਾਇਆਵਤੀ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ** (supra) ਕਿ **ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ** (supra) ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿੱਚ **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਹਵਾਲਾ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰਲ

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਗੈਰ-ਆਰਬਿਟਰੇਬਿਲਟੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਜੋਂ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

149. ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (ਸੁਪਰਾ) ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਹੋਂਦ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਯਾਨੀ, "ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ"।

150 ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸ. **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ "*ਧਾਰਾ 11 ਵਿੱਚ 9-8-2019 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ 2019 ਦੇ ਐਕਟ 33 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ*" ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"145. 2019 ਦੇ ਐਕਟ 33 ਦੁਆਰਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6-ਏ) ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਖਾਸ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (12), (13) ਅਤੇ (14) ਦੇ ਬਦਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। 2019 ਦੇ ਐਕਟ 33 ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3-ਏ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਆਰਬਿਟਰਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਨੀਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 43-I ਅਧੀਨ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇੱਕ ਗ੍ਰੇਡਿਡ ਆਰਬਿਟਰਲ ਸੰਸਥਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਬੰਧਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਫੰਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੈਨਲ ਬਣਾਏਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਏਗੀ। ਇਸਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6-ਏ) ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ। *ਪਟੇਲ ਇੰਜੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ [SBP ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਪਟੇਲ ਇੰਜੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ*, (2005) 8 SCC 618] ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।"

151. **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (supra) ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 11(6A) ਨੂੰ 2019 ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

"154.1. ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ *ਪਟੇਲ ਇੰਜੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ* [*SBP ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ* v. *ਪਟੇਲ ਇੰਜੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ*, (2005) 8 SCC 618] ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਜਾਂ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 2016 ਦੇ ਐਕਟ 3 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ (23-10-2015 ਤੋਂ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ) **ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 2019 ਦੇ ਐਕਟ 33 (9-8-2019 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ) ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਕਰਨਾ ਹੁਣ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।"**

152. ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ ਵਿੱਚ **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (ਸੁਪਰਾ) ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6A) ਦੀ ਛੋਟ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6A) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਵੇ।

153. 2015 ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ***ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ*** ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ **ਵੈਧ** ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ **ਮੌਜੂਦਗੀ** ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ 11 ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਸਮਝ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਧਾਰਾ 11 ਤੋਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 2015 ਦੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ **ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ** (ਸੁਪਰਾ) ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਪੂਰਕ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਮਿਆਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

੧੫੪. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 11(6A) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। "ਪ੍ਰੀਖਿਆ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਕੋਡ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਦੀ "ਹੋਂਦ" ਦੀ ਲੋੜ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿੱਚ **ਡੂਰੋ ਫੈਲਗੁਏਰਾ** (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਕੀ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਝਗੜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਮਝੌਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 11(6A) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਲੋੜਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਸਮੀ ਵੈਧਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (ਸੁਪਰਾ) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ।

155. ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕੇਵਲ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਇੱਕ ਛੋਟੀ-ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਫੋਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

156. ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6A) ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ "ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ"। "ਪ੍ਰੀਖਿਆ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੌਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, "ਇਮਤਿਹਾਨ" ਸਮੀਕਰਨ ਇੱਕ ਮਿਹਨਤੀ ਜਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਜਾਂ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।[148] ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ "ਨਿਯਮ" ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇੱਕ "ਸੱਤਾ" ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਸਬੂਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਸਮੇਤ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ **ਸ਼ਿਨ-ਏਤਸੂ ਕੈਮੀਕਲ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਅਕਸ਼ ਆਪਟੀਫਾਈਬਰ ਲਿਮਿਟੇਡ**.[149]

157. ਵਿੱਚ **ਸ਼ਿਨ-ਏਤਸੂ** (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਅਣਸੋਧਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 45 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ "*ਰੱਦ ਅਤੇ ਰੱਦ, ਅਸਮਰੱਥ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ*' ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਸਟਿਸ ਬੀ ਐਨ ਸ਼੍ਰੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 45 ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣਾ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ:

"74. ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਫਾਇਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 45 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣਾਇਕ ਖੋਜ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ ਦੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1-1-1998 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੈ), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ

ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ. ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਅਵੈਧ, ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਨਜ਼ਰੀਏ, ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਇਜ਼ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਅਵੈਧ, ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਧਿਰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਾਲਸ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਲਸੀ. ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਲਸ ਦੀ ਖੋਜ ਇੱਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਅਵਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48(1)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਲਬਧ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

158. ਜਦੋਂ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਏ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਰਾਏ, ਨਾ ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗੀ। *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਦ੍ਰਿਸ਼। ਜੇਕਰ ਏ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹੁੰਚ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਸਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇਗਾ।

ਮੈਂ*। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਨਿਰਮਾਣ

159. ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਖੋਜਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ ਦੋ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ।[150] ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ, ਸਗੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਅਕਸਰ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਕਸਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸੰਗਤਤਾ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਇਕਸੁਰਤਾ ਲਿਆਉਣਾ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

160. ਵਿੱਚ **ਸੁਲਤਾਨਾ ਬੇਗਮ ਵਿ. ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ,**[151] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖੇ:

a ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕਰਤੱਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਜੋ ਉਪਬੰਧਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਣਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਸੁਰਤਾ ਹੋਵੇ;

ਬੀ. ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਭਾਗ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੂਜੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ, ਇਸਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੁਲ੍ਹਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਸਮਝਦੀ ਹੈ;

c. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਉਪਬੰਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਇਕਸੁਰ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ;

d. ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ "ਮੁਰਦਾ ਪੱਤਰ" ਜਾਂ "ਬੇਕਾਰ ਲੱਕੜ" ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਕਸਾਰ ਉਸਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ

ਅਤੇ। ਇਕਸੁਰਤਾ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਓਟਿਓਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

161. ਵਿੱਚ **ਕੰਡਲਾ ਐਕਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਓਸੀਆਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ**[152], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕੋਰਟ ਐਕਟ 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ ਸੀ। ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ: (a) ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਭੇਜੋ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਵਾਰਡ ਲਾਗੂ ਕਰੋ। ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1) ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਅਪੀਲੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ.

162. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਮਤਲਬ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ 2015 ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਕਮਾਂ ਵਾਲੇ ਵਪਾਰਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ, 2015 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ

ਕੋਈ ਵੀ ਉਸਾਰੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

"ਦੋਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਵਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵੀ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਨੂੰਨ ਭਾਵ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ, ਅਰਥਾਤ, ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਐਕਟ, ਸਾਲਸੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

163. ਵਿੱਚ **<u>ਸਿਲਪੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ,</u>**[153] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮਾਈਕਰੋ, ਸਮਾਲ ਐਂਡ ਮੀਡੀਅਮ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜਿਜ਼ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਕਟ 2006 ਦੀ ਧਾਰਾ 18(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਾ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਮਾਈਕਰੋ ਅਤੇ ਸਮਾਲ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜਿਜ਼ ਫੈਸੀਲੀਟੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਉਠਾਏਗੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦੇਵੇਗੀ। ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਫਿਰ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7(1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ।

164. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23(2A) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੈੱਟ-ਆਫ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ MSME ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18(3) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 18(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਸਨ।

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ 7(1), MSMED ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਵਾਬੀ-ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਵਾਂ ਵਿਧਾਨਾਂ ਵਿਚ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਸੀ।

165 ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ *ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ* ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ ਮਾਲੀਆ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ, ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।[154] ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਣ ਵਿਆਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ

ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।[155] ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੈ।[156]

i. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਹੋਵੇਗੀ

166. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ *ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ* ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ। ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਉੱਤੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਹੋਵੇਗੀ।

a ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ

167 ਇਹ ਤਿੱਖਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ *ਸਧਾਰਣਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਨਹੀਂ ਹੈ.* ਵਿੱਚ **LIC ਬਨਾਮ ਡੀ.ਜੇ. ਬਹਾਦਰ,**[157] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"52. ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਆਮ, ਫੋਕਸ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਖਾਸ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇੱਕ ਐਕਟ ਆਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਾਰੀਕ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਧੁੰਦਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।"

ਵਿੱਚ ਸੁੰਦਰਮ ਫਾਇਨਾਂਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਟੀ. ਥੈਂਕਮ,[158] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“13. ... ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ. ਆਮ ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-*ਸਧਾਰਣਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਨਹੀਂ ਹੈ.* ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਹੁੰਚਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣਾਉਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਪੈਂਡੈਂਸੀ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ”

169 ਇਹਨਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸਥਿਤੀ ਉਭਰਦੀ ਹੈ:

a ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜਾਂ ਫੋਕਸ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ; ਅਤੇ

ਬੀ. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

170. ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ:

a ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯੰਤਰਾਂ ਲਈ ਸਟੈਂਪ-ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ । ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਯੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ;

ਬੀ. ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਮ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

c. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਘਰੇਲੂ ਸਾਲਸੀ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ-ਸਫਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

੧੨੧॥ ਦੂਜਾ, ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ "ਖਾਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ" ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਟੈਂਪ-ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਰਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ। ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਾਰੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

172. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਸਮੇਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1)(ਬੀ) ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ 'ਯੰਤਰਾਂ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ[159] ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ 'ਸਮਝੌਤਿਆਂ' ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ[160] ਅਤੇ 'ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ'।[161]

173. ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ 'ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ **ਭਾਵੇਨ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ.** (ਸੁਪਰਾ), "*ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੋਡ ਹੈ।*"[162] ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ

ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਇਸਦੀ ਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਲਸੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ. **ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ** ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਘਰੇਲੂ ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਨੂੰ ਵੀ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਬੀ. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5

174. ਉਪਰੋਕਤ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ । ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।[163] ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ (ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ) ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ (ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਜਬਤ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ, ਜੇਕਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਧਾਰਾ 33 ਅਤੇ 35 ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਧਾਰਾ 11 (ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ), ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਰੋਕ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਅਤੇ 35 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“129. ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਗੈਰ ਰੁਕਾਵਟ ਧਾਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜਿਹਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 33 ਅਤੇ 35 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਖੇਡ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਅਤੇ 35 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 33 ਅਤੇ 35 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਉਲਟ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

175. ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ)। ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਅਤੇ 35 ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਇੱਕ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਸੀ।[164]

176. ਵਿੱਚ **ਹਮੀਦ ਜੋਹਰਨ ਬਨਾਮ ਅਬਦੁਲ ਸਲਾਮ,**[165] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਅਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 1963 ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

"38. ... ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਨੂੰ ਉਲੀਕਣ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਉਚਿਤ ਵਜ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੇਬੁਨਿਆਦਤਾ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਬੇਤੁਕੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਾਦਾ ਅਭਿਆਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਰੀ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੁਝ ਬਕਾਇਆ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨਾ ਹੈ।

c. ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਸੀ

177 ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33(2) ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਜੋ "ਜਾਂਚ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 33(2) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਯੰਤਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਵਰਣਨ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਸਦ ਸੈਕਸ਼ਨ 33(2) ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 33(2) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ii. ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਉਸਾਰੀ

a ਕਾਬਲੀਅਤ-ਯੋਗਤਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

178. ਵਿੱਚ **ਏ. ਅਯਾਸਾਮੀ ਬਨਾਮ ਏ. ਪਰਮਾਸੀਵਮ,**[166] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਡੀ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ, ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ "ਵਨ-ਸਟਾਪ ਫੋਰਮ" ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ (ਏ) ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਸਮਝ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੈ; ਅਤੇ (ਬੀ) ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

"48. ਮੁਢਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸਵੈਇੱਛਤ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। **ਜਿੱਥੇ ਵਪਾਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਸੌਦੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ.** ਵਪਾਰਕ ਸਮਝ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਝਲਕਦੀ ਹੈ। **ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਉਸ ਵਪਾਰਕ ਸਮਝ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ।**

53. ... ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੰਸਥਾਗਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਕਸਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੋਰਮ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣਾ ਉਸ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। **ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਦੁਬਾਰਾ ਉਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ।**

179. ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ) ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ *ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ* ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲਾਗੂਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਚਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਨੁਕਸ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਜੋ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ (ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਸਿਰਫ਼ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇਵੇਗਾ।

180. ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਮਝੌਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਹ ਹਨ:

a ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਮੁਫਤ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ;

ਬੀ. ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ;

c. ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਨਾਲ; ਅਤੇ

d. ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

181. ਇਹ ਲੋੜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਜੋ:[167]

a ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ;

ਬੀ. ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ; ਜਾਂ

c. ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ।

182. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਈ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

183. ਇਹ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜੋ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਵੈਧ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਹੋਰ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇੱਕ ਵੈਧ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ।

184. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ, ਸੰਸਦ ਨੇ (ਬੋਲਣ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ) ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ **ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ** ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਵੇ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵਿੱਚ ਮਾਲੀਏ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ।

185 ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਿੱਟਾ *ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ* ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ. ਕਿਸੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਸਟੈਂਪ-ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਆਧਾਰ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ।

186. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜੋ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਡੋਮੇਨ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ

ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੱਖਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸਲ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ:

a ਜੇਕਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਵਾਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ

ਬੀ. ਜੇਕਰ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਟੈਂਪ-ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਅ ਦੇਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

187 ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ, ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ, ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵਿਚ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (supra) ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਮਾਨਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੈਂਪ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਹਨ "*ਇਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੁਨਿਆਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ*' ਅਸੀਂ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

188. ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਦ *ਯੋਗਤਾ-ਯੋਗਤਾ* ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਸਮਾਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਵਿਕਲਪ ਬਣਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬੀ. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਅਤੇ 35 ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ "ਸ਼ੱਲ" ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

189. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਅਤੇ 35 ਵਿੱਚ "ਸ਼ੱਲ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਚ **ਸੈਨਿਕ ਮੋਟਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ,**[168] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਸ਼ਬਦ 'ਸ਼ੱਲ' ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਜਾਂ ਇਰਾਦਾ ਹੋਰ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ."

190. ਵਿੱਚ **ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ,**[169] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸ਼ਬਦ "ਸ਼ੱਲ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:

"29. ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ "ਸ਼ੱਲ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖ ਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਸਲ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਅਸਲ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ, ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਤ, ਅਰਥਾਤ, ਕਿ ਕਨੂੰਨ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਅਚਨਚੇਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੁਝ ਜ਼ੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਗੰਭੀਰ ਜਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਨਤੀਜੇ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

191. ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 33 ਅਤੇ 35 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਧਾਰਾ 8 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ:

a ਕੀ ਸੰਦਰਭ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਸਥਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹੈ;

ਬੀ. ਕਨੂੰਨ ਦਾ ਦਾਇਰਾ;

c. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ;

d. ਨਤੀਜੇ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣਗੇ;

ਅਤੇ। ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ;

f. ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ; ਅਤੇ

g ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

192. ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਇੱਕ ਇੱਕਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕਲੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧੀਕ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਇੱਕ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਮੁੱਦੇ (ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਵਰਗਾ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਐਨੀਮੇਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜਾਂਗੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਅਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਜੋ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਕਿ ਕੀ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ (ਵਿਧਾਨਾਂ)

ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

c. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਵਸਤੂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ

193. ਵਿੱਚ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ), ਬਹੁਮਤ ਨਿਰਣਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

"92. ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਦੰਦ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਦਾ ਬਿੰਦੂ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫ਼ਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਹੀਏ, ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਘੱਟ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। "

194. ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਜੋ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੀ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵਿਘਨ ਨਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

195. ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰਜਯੋਗ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ *lis* ਨਿਰਣਾਇਕ ਧਿਰ ਵਿਚਕਾਰ. ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਹੀਆਂ ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ:

a ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਵਿੱਚ ਨਿਊਨਤਮ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ;

ਬੀ. ਦ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਤੇ 11 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਮਿਆਰ; ਅਤੇ

c. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। *lis*.

d. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

196. ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ) ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਵਿਕਲਪਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਵਿਚ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ)। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 (ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਪਣੇ ਕਟਹਿਰੇ 'ਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਬੋਝ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਗਤੀ ਦੇਰੀ ਦਾ ਅਟੱਲ ਨਤੀਜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਮਾਤਰਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਇੱਕਲੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟੈਂਪ-ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ (ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ) ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ

ਜੇ*। ਐਸਐਮਐਸ ਟੀ ਅਸਟੇਟ ਅਤੇ ਗਾਰਵੇਰ ਵਾਲ ਰੱਸੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

i. SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ

197. ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ **SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ** (ਸੁਪਰਾ)। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਦੋ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਚਾਹ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ। ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਡੀਡ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਇਹ ਅਵੈਧ, ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ, *ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ* ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮੁੱਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਆਏ ਸਨ: ਪਹਿਲਾਂ, ਕੀ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ (ਪਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਯੋਗ) ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਵੈਧ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਕੀ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਵੈਧ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ।

198. ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 49 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੈਕਸ਼ਨ 49 ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਮਾਂਦਰੂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਜਮਾਂਦਰੂ ਮਿਆਦ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਪਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਣ ਯੋਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਹੱਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

199. ਦੂਜੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ-ਸਟੈਂਪ ਰਹਿਤ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਜਮਾਂਦਰੂ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 33 ਹਰ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਵੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੈਂਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਸਾਲਸ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਧਨ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਹਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ:

a ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਯੰਤਰ/ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ।

ਬੀ. ਜੇਕਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਉਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਵਿਚਲੀ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਫਿਰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਅਤੇ 38 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

c. ਜੇਕਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਟੈਂਪ ਵਾਲਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਘਾਟੇ ਵਾਲੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂ ਕਲੈਕਟਰ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ), ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਘਾਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

200. **SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੀ-ਆਰਬਿਟਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। **SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ** (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ 2011 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। **ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ** (supra) ਅਤੇ **ਬੋਘਾਰਾ ਪੋਲੀਫੈਬ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਫੀਲਡ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ 11 ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।*ਉਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ/ਨਿਆਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਹੈ।*"

201. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਸਦ ਨੇ ਧਾਰਾ 11(6A) ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਘੇਰਾ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ। ਧਾਰਾ 11(6A) 'ਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨੋਟ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "*ਉਪ-ਧਾਰਾ (6A) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਤੋਂ (6) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹੇਗੀ।* ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ: *"ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ।"*

202. ਵਿੱਚ **ਐਮਰ ਐਮਜੀਐਫ ਲੈਂਡ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਆਫਤਾਬ ਸਿੰਘ,**[170] ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 11(6A) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮਾਨ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ:

"52. ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ" ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਦਖਲ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 8(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ "ਕੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ?" ਅਦਾਲਤ ਧਿਰਾਂ

ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ "ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੋਈ ਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ"। ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਭਾਵ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

203. ਵਿੱਚ **Emmar MGF ਜ਼ਮੀਨ** (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 8(1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ" ਸ਼ਬਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜੋ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਨ ਨਾੜੀ, ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6A) ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6A) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ ਉਹਨਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ **SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ** (supra) ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸਨੇ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਕੇ ਸਾਲਸੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 11(6A) ਨੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ **ਐਸਐਮਐਸ ਚਾਹ ਅਸਟੇਟ** (ਸੁਪਰਾ) ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 11 ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ।

ii. ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ

204. ਵਿੱਚ **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੋਂ **SMS ਚਾਹ ਅਸਟੇਟ** (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6ਏ) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਹੋਰ ਢੁਕਵਾਂ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। **SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ** (ਸੁਪਰਾ) ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਾਲਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਬੇਸਟੈਂਪਡ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6A) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਸਟੈਂਪ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਯੰਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਵੰਡਣਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਂਦ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ।

205. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਬਦ "ਹੋਂਦ" ਦੇ ਅਰਥ ਦਾ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰਾ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"22. ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ "ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ, ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ, ਅਰਥਾਤ, ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6-ਏ), ਨੂੰ 1996 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7(2) ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(h) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਐਸਐਮਐਸ ਟੀ ਐਸਟੇਟਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11(6-ਏ) ਦੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਛੂਹਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।"

206. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(13) ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜੋ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11(13) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਸਟੈਂਪ ਰਹਿਤ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 45 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਅਥਾਰਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਧਨ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

207. ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਟੇ **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਪਹਿਲਾਂ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ **SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ** (supra) ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ 2015 ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, 2014 ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ; ਦੂਜਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਸਿਰਫ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ; ਤੀਸਰਾ, ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਧਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਵੰਡਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ ਚੌਥਾ, ਇੱਕ ਮੋਹਰ ਰਹਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 11(6A) ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ **SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ** (ਸੁਪਰਾ)।

208. 2015 ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“(iii) ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। .

"(iv) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ।"

209. ਉਪਰੋਕਤ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ "ਪਹਿਲੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ **ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਨਹੀਂ"**. ਇਹ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਮੁੱਦੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, "ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ" ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਨਾਂ ਸਟੈਂਪ ਰਹਿਤ ਸਾਧਨ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਮਾਂਬੱਧ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਜਲਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂਬੱਧ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਟੀਚੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ 2015 ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। **SMS ਚਾਹ ਅਸਟੇਟ** (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

210. **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (supra) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ **ਪਟੇਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕਿ “ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਂਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 1996 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ। ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸਟੈਂਪ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯੰਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅੰਤਰੀਵ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

211. ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਰਾਏ ਵਿਚ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ), ਜਸਟਿਸ ਰਾਏ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ

ਹੈ *"[ਸ] ਧਾਰਾ 16 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੋਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਸਿਰਫ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਸਾਬਕਾ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ."* ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਆਰਬਿਟਰਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਟੀਚੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। 2015 ਸੋਧ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ। ਅਜਿਹੇ ਲਈ ਆਧਾਰ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸਲਈ, ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਰੈਫਰਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

212. ਵਿੱਚ **ਇੰਟਰਕੌਂਟੀਨੈਂਟਲ ਹੋਟਲਜ਼ ਗਰੁੱਪ (ਇੰਡੀਆ) (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਵਾਟਰਲਾਈਨ ਹੋਟਲਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ,**[171] ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ: ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ *"ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਜਵਾਬ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 11(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ।"*

213. ਪਿਛਲੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਇਸਨੂੰ ਅਵੈਧ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਦੇ ਪੈਰੇ 22 ਅਤੇ 29 **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (ਸੁਪਰਾ), ਜਿਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕੇ*। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਸਕੀਮ, 1996 ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ

214. ਵਿੱਚ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ), ਬਹੁਮਤ ਨੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਸਕੀਮ, 1996 ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ।[172] 1996 ਸਕੀਮ ਦਾ ਪੈਰਾ 2 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"2. ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਸਪੁਰਦਗੀ।- ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗੀ-

(a) ਅਸਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ;

1996 ਸਕੀਮ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸਲ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

215. ਵਿੱਚ **SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ** (ਸੁਪਰਾ), ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਵਾਲੇ ਸਮਝੌਤੇ/ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ/ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ, ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸਲੀ. **N N ਗਲੋਬਲ 2** (supra) ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ 1996 ਸਕੀਮ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਜਾਂ ਪੈਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਤੋਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲਾ ਜੱਜ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। **ਐਸਐਮਐਸ ਚਾਹ ਅਸਟੇਟ** (ਸੁਪਰਾ)।

216. **N N ਗਲੋਬਲ 2** (ਸੁਪਰਾ) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ **ਜਪੁੜੀ ਕੇਸ਼ਵ ਰਾਵ ਵਿ. ਪੁਲਾਵਰਤੀ ਵੈਂਕਟ ਸੁਬਾਰਾਓ**[173] ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਸਟੈਂਪ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ **ਹਰੀਓਮ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਮਾਲਵੀਆ**[174] ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ **ਜਪੁਦੀ ਕੇਸਵਾ ਰਾਓ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਅਤੇ 35 ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰਾ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"10. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33, 35 ਅਤੇ 2(14) ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਯੰਤਰ ਜਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਜਾਂ 35 ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(14) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਹੁਣ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

217. ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਣ-ਸਟੈਂਪਡ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰਬੰਦ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ **ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਕੇਸ਼ਵ ਰਾਓ** (supra) ਅਤੇ **ਹਰੀ ਓਮ ਅਗਰਵਾਲ** (ਸੁਪਰਾ) ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਪੜਾਅ (ਨਾਲ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਪੜਾਅ) 'ਤੇ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

218. ਪਿਛਲੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਰੈਫਰਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਸਗੋਂ ਇਸਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੈਫਰਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ/ਇੰਤਰ/ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਅਸਲ 'ਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ **SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ** (supra), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ **N N ਗਲੋਬਲ 2** (supra), ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

L*. ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

219. ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਉਤਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ **N N ਗਲੋਬਲ 1** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਖੋਜ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨਾ **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (ਸੁਪਰਾ)। **ਐਨ N ਗਲੋਬਲ 1** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਬੈਂਚ ਦੇ ਪੈਰੇ 146 ਅਤੇ 147 ਵਿਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ। **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (ਸੁਪਰਾ), ਜਿੱਥੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (ਸੁਪਰਾ)।

220. ਪੈਰਾ 146 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 11(6A) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੀਕਰਨ "ਮੌਜੂਦਗੀ" ਵੀ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ "ਮੌਜੂਦ" ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵੈਧ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (ਸੁਪਰਾ)।

221. ਪੈਰਾ 147.1 ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (supra) ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ।

ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰਾ **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (supra) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ **ਸੰਯੁਕਤ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਹੁੰਡਈ ਇੰਜੀ. ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਕੰ. ਲਿਮਿਟੇਡ**[175] ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ (ਬੀਮਾਕਰਤਾ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਧਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (supra) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ **ਹੁੰਡਈ ਇੰਜੀ.** (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਕਿ ਇੱਕ ਅਣ-ਸਟੈਂਪ ਰਹਿਤ ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਣ-ਸਟੈਂਪ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (supra) ਸਿਰਫ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਵੈਧ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

222.ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਈ **ਕਰੀਅਰ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਓਮ ਸ਼੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੁਸਾਇਟੀ**[176] ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (supra) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ **ਗਰਵਾਰੇ ਕੰਧ ਰੱਸੇ** (ਸੁਪਰਾ) ਸਿਰਫ਼ " *'ਹੋਂਦ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਕੀ 'ਅਵੈਧ' ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ* ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਗੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ 'ਤੇ ਅਣ-ਸਟੈਂਪ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"3. ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਅਣਸਟੈਂਪ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਅੰਡਰ-ਸਟੈਂਪ ਵਾਲੇ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਉਦਾਹਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ।

223. ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ **ਕਰੀਅਰ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੁਸਾਇਟੀ** (ਸੁਪਰਾ)। **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (ਸੁਪਰਾ) ਨੇ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਅਣ-ਸਟੈਂਪ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਚ ਤਰਕ **ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ** (supra) ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (ਸੁਪਰਾ) ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਣ-ਸਟੈਂਪ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਟੈਂਪ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਜਾਂਚ

ਅਤੇ ਜਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਅਣ-ਸਟੈਂਪ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

M* ਸਿੱਟਾ

224. ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

a ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ *ਬੇਕਾਰ* ਜਾਂ *ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਬੇਕਾਰ* ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ;

ਬੀ. ਗੈਰ-ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਇੱਕ ਇਲਾਜਯੋਗ ਨੁਕਸ ਹੈ;

c. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਜਾਂ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਟੈਂਪਿੰਗ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਮੌਜੂਦ ਹੈ;

d. ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ

ਅਤੇ। ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ **NN ਗਲੋਬਲ 2** (supra) ਅਤੇ **SMS ਟੀ ਅਸਟੇਟ** (supra) overruled ਹਨ. ਦੇ ਪੈਰੇ 22 ਅਤੇ 29 **ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੱਸੇ** (supra) ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

225. ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.ਮੈਂ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਚੰਦਰਚੂੜ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਅੰਤਮ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਵਾਧੂ ਤਰਕ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਭਾਰਤੀ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899 ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਮੁਹਰਬੰਦ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਟੈਂਪ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਹਨ।[1], ਬੇਕਾਰ ਅਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ *ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ*; ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੀ ਅੰਡਰ-ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ *ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ* ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਟੈਸਟ, "ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ" ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ[2] ਜਾਂ 11[3] ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਤੇ

1 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ"

2 **8. ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਵੇ।–** (1) ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ

ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕੋਈ ਧਿਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਤੱਤ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨਾ, ਫਿਰ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਭੇਜੋ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੋਈ ਵੈਧ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਅਸਲ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੂਲ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਕਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਉਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਲ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਵੇ।

(3) ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3 **11. ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ**.—(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੌਮੀਅਤ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਲਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਾਲਸ ਜਾਂ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧੀ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਤਿੰਨ ਸਾਲਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਧਿਰ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਦੋ ਨਿਯੁਕਤ ਸਾਲਸ ਤੀਜੇ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਗੇ ਜੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਲਸ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ।

(4) ਜੇਕਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ-

(a) ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਦੋ ਨਿਯੁਕਤ ਸਾਲਸ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੀਜੇ ਸਾਲਸ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, 1[ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ

ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਨੀਤ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ];

(5) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਨਾ, ਇੱਕ ਇਕੱਲੇ ਸਾਲਸ ਨਾਲ ਸਾਲਸੀ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਕਾਤ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਲਸ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਨੀਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(6) ਜਿੱਥੇ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ,-

(a) ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਪਾਰਟੀਆਂ, ਜਾਂ ਦੋ ਨਿਯੁਕਤ ਸਾਲਸ, ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ; ਜਾਂ ਸੁਲਾਹ ਐਕਟ, 1996[4]; ਅਤੇ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦਾ ਬਹੁਮਤ ਫੈਸਲਾ ਆਈ ***ਐਨ.ਐਨ. ਗਲੋਬਲ ਮਰਕੈਂਟਾਈਲ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ*** ਬਨਾਮ ***ਇੰਡੋ ਯੂਨੀਕ ਫਲੇਮ ਲਿਮਿਟੇਡ***[5] ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

(c) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਸਮੇਤ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਨੀਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਾਅ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

(6A) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਹੁਕਮ, ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। (6ਬੀ) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦਾ

ਅਹੁਦਾ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। .

(7) ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਨੀਤ ਅਦਾਲਤ ਅੰਤਿਮ ਹੈ ਅਤੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਸਮੇਤ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪੀਲ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(8) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਨੀਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ, ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵੀ ਸਾਲਸ ਤੋਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਮੰਗੇਗਾ। 12, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਚਿਤ ਸੰਦਰਭ ਹੈ-

(a) ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

(9) ਕਿਸੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ ਵਿਚ ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਤੀਜੇ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਨੀਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ] ਉਹਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੌਮੀਅਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੌਮੀਅਤ ਦਾ ਸਾਲਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੌਮੀਅਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। .

(10) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਅਜਿਹੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ। 6), ਇਸ ਨੂੰ.

(11) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਹਾਈ ਸਬੰਧਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ] ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗੀ।

(12) (a) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (4), (5), (6), (7), (8) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (10) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਮਾਮਲੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ " ਉਹਨਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ" ਨੂੰ "ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ" ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (4), (5), (6), (7), (8) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (10) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਮਾਮਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਲਸੀ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, "ਸੁਪਰੀਮ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ" ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ "ਹਾਈ ਕੋਰਟ" ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸਦੀ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਈ) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦਾ 1) ਸਥਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਖੁਦ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ।

(13) ਸਾਲਸ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਨੀਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(14) ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਚੌਥੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ।

ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ।—ਸ਼ੰਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ (ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਸਾਲਸੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸੰਸਥਾ.

2. ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ, ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ 'ਡੀ. ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899', ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33, 35 ਅਤੇ 36 ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ।

3. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਅਤੇ 35 ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"**33. ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ।**(1) ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਦਫਤਰ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਧਨ, ਦੇਸ਼ਯੋਗ, ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਯੰਤਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਵਰਣਨ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਰਜਯੋਗ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਯੰਤਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਯੰਤਰ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ-

(a) ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ, ਤਾਂ ਅਧਿਆਇ XII ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1898 (1898 ਦਾ 5) ਦਾ ਅਧਿਆਇ XXXVI;

(ਬੀ) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(3) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, -

(a) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਦਫ਼ਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

× × × × × ×

35. ਸਬੂਤ, ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲੱਗੇ ਯੰਤਰ। ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ-

(a) ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਉਸ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗਣ

ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਾਂ, ਜਦੋਂ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਦਸ ਗੁਣਾ ਰਕਮ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਦੇ ਦਸ ਗੁਣਾ ਅਜਿਹੇ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ;

(ਬੀ) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਰਸੀਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲੀ ਰਸੀਦ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਸੀਦ, ਜੇਕਰ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਰਸੀਦ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੁਪਿਆ;

(c) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੱਖਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਅੱਖਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵਿਧੀਵਤ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(d) ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1898 (1898 ਦਾ 5 ਦਾ 5) ਦੇ ਅਧਿਆਇ XII ਜਾਂ ਅਧਿਆਇ XXXVI ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ;

(ਅਤੇ) ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਧਾਰਾ 32 ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ।"

4. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।[6] ਇਹ ਉਦੋਂ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਧਨ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 33 ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਜੱਜ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XII ਜਾਂ ਅਧਿਆਏ XXXVI ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 1898 (ਅਧਿਆਇ X(D) ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਦਾ ਚੈਪਟਰ IX)। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

5. ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 33 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਦਫਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

6. ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 33 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਰਜਯੋਗ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਯੰਤਰ ਜਿਸਦੀ ਮੁਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। "ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੀ ਸਾਧਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ, ਰਜਿਸਟਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ। 'ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ' ਸ਼ਬਦ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

8. ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਇੱਕ ਅਣ-ਸਟੈਂਪ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਅੰਡਰ-ਸਟੈਂਪ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸੇ ਯੰਤਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (ਏ) ਨੂੰ ਚਾਰਜਯੋਗ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਟੈਂਪ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਰਜਿਸਟਰਡ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

9. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 40(1)(ਬੀ) ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯੰਤਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 42(1) ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਯੰਤਰ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਡਿਊਟੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ।

10. ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਅਤੇ 35 ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸਬੂਤ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਜੱਜ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1898 ਦੇ ਅਧਿਆਇ XII ਜਾਂ ਅਧਿਆਇ XXXVI ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਦਾ ਚੈਪਟਰ X(D) ਅਤੇ ਚੈਪਟਰ IX)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹੀ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ, ਪਬਲਿਕ ਅਫਸਰ ਆਦਿ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਹੈ।

11. ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਅਤੇ 35 ਵਿੱਚ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਖਾਸ ਹਨ, *ਵੀ* ਇੰਨਾ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇੱਕ "ਬੇਕਾਰ *ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ*" ਸਾਧਨ, ਜੋ ਕਿ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਲੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜੋ "ਅਣਮਨਜ਼ੂਰ" ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, *ਵੀ* ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟਰਡ, ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 35 ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ।

12. ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"**36. ਸਾਧਨ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਜਿੱਥੇ ਸਵਾਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।**- ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ, ਧਾਰਾ 61 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਯੰਤਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਧਾਰਾ 61 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਯੰਤਰ 'ਤੇ ਵਿਧੀਵਤ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ

ਉਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

13. ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜੋ ਬੇਕਾਰ ਹੈ *ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ* ਜਾਂ ਅਯੋਗ, ਸਿਰਫ਼ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਛੋਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਛੋਟ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਵਿੱਚ ਛੋਟ, ਅਸਟਾਪੇਲ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ ਸਟੈਂਪਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਣਸਟੈਂਪ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਟੈਂਪ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

14. ਇਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ।

15. ਵਿੱਚ ***ਜਵਰ ਚੰਦ ਤੇ ਹੋਰ।*** v. ***ਪੁਖਰਾਜ ਸੁਰਾਨਾ***[7] 1961 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚਾਰ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਅਤੇ 36 ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ-ਪਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 36 ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਧਨ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕੋ ਇਕ ਅਪਵਾਦ ਸਟੈਂਪ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 61 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ ਐਕਟ. ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਪਵਾਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਾ 35 ਇੱਕ ਦੰਡ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੂਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

16. ਵਿਚ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ***ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ*** v. ***ਮੈਸਰਜ਼ ਕਰਮ ਚੰਦ ਥਾਪਰ ਐਂਡ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ***[8], ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਅਸਲੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਣ-ਸਟੈਂਪ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, *ਵੀ* ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਪੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਹਰ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਸਾਧਨ ਹੋਵੇਗਾ।

17. ਵਿੱਚ ***ਜਪੁਦੀ ਕੇਸਵਾ ਰਾਓ*** v. ***ਪੁਲਾਵਰਤੀ ਵੈਂਕਟ ਸੁਬਾਰਾਓ ਅਤੇ ਹੋਰ***[9], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1872 ਉਹਨਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

“13. ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੰਗ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਊਟੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਅੰਗ ਜੋ ਕਿ ਯੰਤਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜਯੋਗ ਅਸਲ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼। ਪਰਵੀਸੋ (*a*) ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਸਾਧਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਟੈਂਪ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਰਹਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 63 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਧਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ. ਸੈਕਸ਼ਨ 25 ਦਾ ਕਿਸੇ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। "ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟ" ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(14) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰੇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ, ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ, ਸੀਮਤ, ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ, ਬੁਝਾਈ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

14. ਜੇਕਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਸਿਰਫ਼ ਅਸਲੀ ਯੰਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਾਪੀਆਂ ਨਾਲ ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਦੀ ਇੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਧਾਰਾ 36 ਵਿੱਚ "ਇੱਕ ਸਾਧਨ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਵਿੱਚ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੂਲ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਚਿਪਕਾਈ ਗਈ ਸਟੈਂਪ ਦੀ ਘਾਟ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਸ ਦੇ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਟੈਂਡਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 36 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਜੋੜਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਕਥਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 36 ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

18. ਵਿੱਚ ***ਹਮੀਦ ਜੌਹਰਨ (ਮੈਤ) ਅਤੇ ਹੋਰ*** v. ***ਅਬਦੁਲ ਸਲਾਮ (ਮ੍ਰਿਤਕ) LRs ਦੁਆਰਾ. ਅਤੇ ਹੋਰ***[10], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਵਿੱਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਖਤ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(15) ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ

ਅਣ-ਸਟੈਂਪ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਟੈਂਪ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਮੁਅੱਤਲ ਰਹੇਗੀ ਫਿਰ ਵੀ ਸਟੈਂਪ ਪੇਪਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਵੰਡ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦਾ ਪੂਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੁਝ ਬਕਾਇਆ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸੀਮਤ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

19. ਵਿੱਚ ***ਡਾ. ਚਿਰੰਜੀ ਲਾਲ (ਡੀ) ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ.*** v. ***ਹਰੀ ਦਾਸ (ਡੀ) ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ.***[11], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਮੁਢਲਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸਟੈਂਪ ਪੇਪਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਲਈ ਮਾਲੀਆ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਮਾਪ ਹੈ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀਤਾ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਟੈਂਪ ਪੇਪਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ 'ਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਅੱਤਲ ਰਹੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਟੈਂਪ ਪੇਪਰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

20. ਵਿੱਚ ***ਹਰੀ ਓਮ ਅਗਰਵਾਲ*** ਬਨਾਮ ***ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਮਾਲਵੀਆ***[12], ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ***ਕਰਮ ਚੰਦ ਥਾਪਰ*** (ਸੁਪਰਾ), ***ਜਪੁਦੀ ਕੇਸਵਾ ਰਾਓ*** (supra), ਦੇਖਣ ਲਈ:

"10. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33, 35 ਅਤੇ 2(14) ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਯੰਤਰ ਜਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੋਹਰ ਨਾ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਜਾਂ 35 ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ।ਸੈਕਸ਼ਨ 2(14) ਦਾ ਅਰਥ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਹੁਣ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ, 1899 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

21. ਵਿੱਚ ***ਸ਼ਿਆਮਲ ਕੁਮਾਰ ਰਾਏ*** ਬਨਾਮ ***ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ***[3], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਇੱਕ ਸਟੈਂਡਅਲੋਨ ਧਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਮੁਨਾਸਬਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਅਪਵਾਦ ਸੈਕਸ਼ਨ 61 ਹਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ***ਜਵਰ ਚੰਦ*** (ਸੁਪਰਾ)।

22. ***ਅਵਿਨਾਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਚੌਹਾਨ*** ਬਨਾਮ ***ਵਿਜੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਿਸ਼ਰਾ***[4] ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਕਸਦ ਲਈ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ***ਰਾਮ ਰਤਨ*** v. ***ਪਰਮਾ ਨੰਦ***[5]. ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 49 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਜਮਾਂਦਰੂ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 35 ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਣਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਾਰਾਂ ਇੱਕ ਸੰਪੱਤੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਟੈਂਪ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

23. ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਦਿਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਨਵੌਇਸ, ਰਸੀਦਾਂ ਜਾਂ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮੈਟ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਅਕਸਰ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਘੱਟ-ਮੁਹਰ ਵਾਲਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ

ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਯੰਤਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਗੜਬੜ ਅਤੇ ਵਿਘਨ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ।

24. ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਰੁਟੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ *ਤੁਸੀਂ ਖੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ* ਵਪਾਰਕ ਜਾਂ ਆਮ ਰੋਜ਼ਮਰ੍ਹਾ ਦੇ ਸੌਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਸਥਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਜਨਤਕ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਸੋਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਜਨਤਕ ਭਲੇ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ.[16] ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।[17] ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।[18]

25. ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਟੈਂਪ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਟੈਂਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਤੱਕ ਕਲਾਜ਼ (12) ਵਿੱਚ 'ਐਕਸੀਕਿਊਟਡ' ਅਤੇ 'ਐਕਸੀਕਿਊਸ਼ਨ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ 'ਦਸਤਖਤ' ਜਾਂ 'ਦਸਤਖਤ' ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।[19] ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ, 2000 ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ[20]. ਮੈਂ ਹੁਣ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਜਾਂ 'ਦਸਤਖਤ' ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਾਂਗਾ।

26. ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

16 *केशव मिलस कंपनी लिमिटेड* ਬਨਾਮ *इनकम टैकस कमिश्नर, बंबे उॅत्तरी, अहिमदाबाद,*ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 1636

17 *आंधरा प्रदेश सरकार*ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ *ਏ.ਪੀ.ਜੈਸਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ*, (2001) 1 SCC 748.

18 *टेटल ऐनवाइरमैंट बिलडिंग सिसटमज़ प्रा. लिमिटेड* ਬਨਾਮ *कमरशीअल टैकस दे ड्रिपटी कमिश्नर अते स होर*, 2022 SCC ਔਨਲਾਈਨ SC 953; *ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ* ਬਨਾਮ *ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਆਦਿ*, (1989) 2 SCC 754.

19 **2. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ।**-ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾ ਹੋਵੇ,
-

(12) ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਡ ਅਤੇ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ।—"ਐਕਜ਼ੀਕਿਊਟਡ" ਅਤੇ "ਐਕਸੀਕਿਊਸ਼ਨ", ਯੰਤਰਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ "ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ" ਅਤੇ "ਹਸਤਾਖਰ" ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ, 2000 (2000) ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। 2000 ਦਾ 21)

20 **11. ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ।**- ਇੱਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ-

(a) ਜੇਕਰ ਇਹ ਖੁਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ;

(ਬੀ) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਕੋਲ ਉਸ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ; ਜਾਂ

(c) ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਪੰਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ।

"**7. ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ।**-(1) ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, "ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਜੋ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ।

(2) ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(3) ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

(4) ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ-

(a) ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼;

(ਬੀ) ਚਿੱਠੀਆਂ, ਟੈਲੀਕਸ, ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਜਾਂ ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਚਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਜਾਂ

(c) ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਵਟਾਂਦਰਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(5) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਹਵਾਲਾ ਇਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣਾ।

ਇੱਕ 'ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ' ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਨਾ। ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

27. ਸਬ-ਸੈਕਸ਼ਨ (4) ਤੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਤੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਐਕਸਚੇਂਜ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਚਿੱਠੀਆਂ, ਟੇਲੈਕਸ, ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਜਾਂ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਚਾਰ ਸਮੇਤ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 'ਚੱਲਣ' ਜਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।[21] ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਤੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਤੱਕ, ਜੋ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਲਈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਲਾਜ਼ (ਸੀ) ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ "ਸਹਿਮਤੀ" ਦੁਆਰਾ

ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਧਾਰਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਵਾਂਗਾ।

28. ਧਾਰਾ 16[22] ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦਾ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਮੈਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 16 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤਾ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ

21 *ਕੈਰੇਵਲ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ* v. *ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਸੀ ਫੂਡਜ਼ ਐਗਜ਼ਿਮ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ* (2019) 11 SCC 461; *ਗੋਵਿੰਦ ਰਬੜ ਲਿਮਿਟੇਡ* v. *ਲੁਈਸ ਡਰੇਫਸ ਕਮੋਡਿਟੀਜ਼ ਏਸ਼ੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਲਿਮਿਟੇਡ* (2015) 13 SCC 477.

22 **16. ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ।**(1) ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਜਾਂ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, -

(a) ਇਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਅਤੇ ਰੱਦ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ipso ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

(2) ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ।

(3) ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਦਾ ਕਥਿਤ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(4) ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

(5) ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਅਵਾਰਡ ਕਰੇਗਾ।

(6) ਅਜਿਹੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਧਿਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਹੀ ਹੋਵੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਇਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ *ਸੱਜੇ ਦੁਆਰਾ* ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਅਤੇ ਰੱਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅੰਤਰੀਵ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦੇ ਗਠਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਅੰਡਰਲਾਈਂਗ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਧਾਰਾ ਦੀ ਅਵੈਧਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਜਨਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

29. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ***ਬੀ.ਐਨ.ਏ*** v. ***BNB ਅਤੇ ਹੋਰ***[23] ਜੋ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ

ਹੈ *ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ* ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨੁਕਸ ਇੰਨਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਂ ਅਢੁੱਕਵਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ***ਇੰਸਿਗਮਾ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ*** v. ***ਅਲਸਟਮ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਲਿਮਿਟੇਡ***[24].

30. ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ *ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ*, ਅਤੇ ਇੱਕ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸਮਝੌਤਾ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।

31. ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ[25], ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਯੋਗ ਸਮਝੌਤਾ ਰੱਦ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸਮਝੌਤਾ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।[26] ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।[27]

32. ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ[28] ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਕਨੂੰਨੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਮੁਫ਼ਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ।

33. ਸੈਕਸ਼ਨ 11[29] ਅਤੇ 12[30] ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਜਾਂ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ[31]. ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ ਤਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।[32] ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 25 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ, ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।[33]. ਉਹ ਸਮਝੌਤੇ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਜਮ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸੰਜਮ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਬੇਕਾਰ ਹਨ।[34] ਦਿਹਾੜੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਵੀ ਬੇਕਾਰ ਹਨ।[35] ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ

ਹਨ, ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਬੇਕਾਰ ਹਨ।[36] ਸੈਕਸ਼ਨ 28 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਰੱਦ ਹਨ, ਪਰ ਅਪਵਾਦ 1 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਝਗੜਿਆਂ ਲਈ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

28 **10. ਸਮਝੌਤੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ।**–ਸਾਰੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਕਨੂੰਨੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

34. ਧਾਰਾ 13 ਤੋਂ 19 ਏ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ[38], ਮੁਫ਼ਤ ਸਹਿਮਤੀ[39], ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ[40], ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ[41], ਧੋਖਾਧੜੀ[42], ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ[43], ਮੁਫਤ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਯੋਗਤਾ[44], ਅਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ[45]. ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

35. ਸੈਕਸ਼ਨ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ[46], ਅਤੇ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 22 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ[47].

36. ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਨੂੰਨੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨ੍ਹਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ। ਨਾ ਤਾਂ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਜਾਂ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਦੀ ਆਖਰੀ ਧਾਰਾ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਅਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਭਾਵੇਂ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਮੋਹਰ

ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ, ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੇ ਅਨੈਤਿਕ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ।

37. ਵਿੱਚ ***ਬੀ.ਓ.ਆਈ. ਫਾਈਨੈਂਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕਸਟੋਰੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ***[8] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪੂਰਵ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ, ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

38. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਨ ***ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਟੈਂਡਰਡ ਚਾਰਟਰਡ ਬੈਂਕ***[9], ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਉਹ ਸੀ ਜੋ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ/ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਠੇਕੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਠੇਕੇ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਸਮੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ।

39. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਨਿੱਝਰ ਨੇ ਸੁਣਾਇਆ ***ਸਵਿਸ ਟਾਈਮਿੰਗ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ . ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ 2010 ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ***[10], ਨੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਵੇਡ' ਅਤੇ 'ਵੇਇਡੇਬਲ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਢਿੱਲੇ ਅਤੇ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ, ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜੋ ਬੇਕਾਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਬੇਕਾਰ ਹਨ *ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ* ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਾਂ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ, ਜੋ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਨਾਬਾਲਗ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਾਂ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਕ ਵਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਥਿਤੀ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਸਾਰੇ ਬਾਹਰੀ ਰੂਪ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ

ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਚੰਗਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਲਈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ. ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਨਿਕੰਮੀ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸਦੇ ਦਿਮਾਗ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ।[51]

40. ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ***ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ*** ਬਨਾਮ ***ਦੁਰਗਾ ਵਪਾਰ ਨਿਗਮ***[52], ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ***ਅਵਿਟਲ ਪੋਸਟ ਸਟੂਡੀਓਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ*** ਬਨਾਮ ***ਐਚ.ਐਸ.ਬੀ.ਸੀ PI ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਮੌਰੀਸ਼ਸ) ਲਿਮਿਟੇਡ***[53], ਧੋਖਾਧੜੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 17 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਪੂਰੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਲਸੀ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਫੈਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੂੰਹਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ *ਅੰਤਰ ਸੇ*, ਜਨਤਕ ਡੋਮੇਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

41. ਵਿਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹਨ ***ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ*** (supra), ਜਿਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(6A) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, 2019. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2019 ਦੀ ਧਾਰਾ 3, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਸੋਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿੱਚ ***ਕਰੀਅਰ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੁਸਾਇਟੀ*** v. ***ਓਮ ਸ਼੍ਰੀ ਠਾਕੁਰਜੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੋਸਾਇਟੀ***[54], ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ***ਵਿਦਿਆ ਡਰੋਲੀਆ*** (ਸੁਪਰਾ) ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਅੰਡਰ-ਸਟੈਂਪਡ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਰਹਿਤ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ***ਗਰਵਾਰੇ ਵਾਲ ਰੋਪਸ ਲਿਮਿਟੇਡ*** ਬਨਾਮ ***ਕੋਸਟਲ ਮਰੀਨ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਇੰਜੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ***[55], ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਾਲਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ 'ਹੋਂਦ' ਅਤੇ 'ਵੈਧਤਾ' ਵਿਚਕਾਰ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਮੋਹਰ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਅੰਡਰ-ਸਟੈਂਪਡ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ 'ਹੋਂਦ' 'ਤੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਜਾਂ ਰਾਏ।

42. ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਸਿਰਲੇਖ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ *ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ:*

ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ

ਉਚਿਤ ਬੈਂਚ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate